

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VUODEN 2023
LISÄTALOUSARVIOKSI

Viitaten yleisperusteluihin ja yksityiskohtaisten perustelujen selvitysoosiin ehdotetaan,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä oheen liitetyn ehdotuksen lisätalousarvioksi vuodelle 2023.

Helsingissä 2.2.2023

Pääministeri

SANNA MARIN

Valtiovarainministeri *Annika Saarikko*

YLEISPERUSTELUT

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys vuoden 2023 lisätalousarvioksi.

Talouden näkymät

Vuonna 2023 bruttokansantuotteen arvioidaan supistuvan 0,2 prosenttia valtiovarainministeriön joulukuun 2022 ennusteen mukaan. Yksityinen kulutus vähenee, kun hintojen nopea nousu on heikentänyt kotitalouksien reaalisia käytettävissä olevia tuloja. Vuoden 2023 aikana hintojen nousu kuitenkin selvästi hidastuu ja koko vuoden inflaation arvioidaan olevan noin 4 prosenttia. Samaan aikaan tulojen kasvu on nopeatumassa ja kotitalouksien ostovoima kääntyy kasvuun vuoden jälkipuoliskolla.

Työllisyys- ja osallistumisaste ovat ennätyskorkealla ja työpaikkoja on edelleen paljon avoimena. Kysynnän lasku notkauttaa työllisyyttä v. 2023. Työllisyysaste on ennusteen mukaan keskimäärin 73,9 prosenttia ja työttömyysaste 7,0 prosenttia. Työllisyyden lasku tapahtuu pääosin eläköitymisten kautta.

Talouskehitykseen sisältyy suurta epävarmuutta. Venäjän hyökkäyssodan uusilla käänteillä voi olla merkittäviä ja nopeasti leviäviä vaikutuksia talouteen. Lisäksi kotitalouksien kulutuskäyttämiseen liittyy riskejä hintojen noustessa ennätyksellisen nopeasti. Jos kuluttajat vähentävät kulustaan ennakoitua enemmän, on tuotannon lasku ennustettua syvempi ja pidempi.

Julkisyhteisöjen alijäämä kasvaa v. 2023, kun talouskasvu ja siten verotulojen kasvu hiipuvat, minkä lisäksi mm. Venäjän hyökkäyssodan vuoksi tehdyt toimet kasvattavat menoja. Julkisen sektorin velkasuhde on parina viime vuonna supistunut vahvan BKT:n nimelliskasvun vetämänä. Velkasuhde kasvaa kuitenkin uudelleen vuodesta 2023 alkaen.

Tuloarviot

Verotuloarviota ehdotetaan alennettavaksi 45 milj. eurolla. Korkotulojen lähdeveron tuottoa ehdotetaan korotettavaksi 94 milj. eurolla yleisen korkotason nousun kasvattaessa talletuksista kertyviä korkotuloja. Varainsiirtoveron tuottoa ehdotetaan puolestaan alennettavan 139 milj. euroa asunto- ja kiinteistökaupan arvon alentumisen vuoksi. Kuluttajien luottamuksen heikkeneminen ja korkojen nousu vähentävät asunto- ja kiinteistökauppaa.

Sekalaisten tulojen arviota ehdotetaan korotettavan yhteensä 39 milj. euroa. Korotuksesta 33,1 milj. euroa johtuu Suomen Vientiluotto Oy:n vienti- ja alusluottojen korontasaustoiminnasta kertyvistä korkohyvityksistä ja suojaustuloista.

Velanhoitomenot

Inflaation kiihtymisen seurauksena keskuspankki on kiristänyt rahapolitiikkaa, mikä on näkynyt yleisen korkotason nousuna. Valtion velanhoitomenoihin ehdotetaan 1 073 milj. euron lisäystä. Arvio perustuu sekä lyhyiden että pitkien korkojen osalta oletukseen 2,9 prosentin korkotasosta.

Sähkön hinnan nousun johdosta maksettavat tuet

Takautuvasti maksettavaan sähköhyvitykseen sekä avustuksina asuntoyhteisöille takautuvasta hyvityksestä sähkökeskuslämmitykseen ehdotetaan yhteensä 412 milj. euroa. Hallitus on valmisteellut esityksen takautuvasti maksettavasta sähköhyvityksestä energiamarkkinoiden poikkeuksellisen tilanteen ja sen seurauksena kohonneen sähköenergian hinnan vuoksi. Asuntoyhteisöille kokonaisuudesta kohdennettavalla 24 milj. euron tuella pyritään varmistamaan, että sähkökeskuslämmitteisten taloyhtiöiden asukkaat, joiden sähkölaskun maksaa taloyhtiö, saavat samansuuntaisen subvention kohonneisiin sähkökuluihin kuin sähkölämmitteisissä taloyhtiöissä asuvat saavat kuluttaja-asiakkaille suunnatun tuen kautta.

Takautuvasti maksettavan sähköhyvityksen toimeenpanokustannusten kattamiseksi kohdennetaan 745 000 euroa Valtiokonttorille ja 730 000 euroa Energiavirastolle. Vastaavasti asuntoyhteisöjen avustusten toimeenpanokustannusten kattamiseksi kohdennetaan 1,4 milj. euroa Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuselle.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle ehdotetaan 2,3 milj. euroa avustuksiin yhteisöllisiä taloja omistaville yhteisöille energiakustannusten nousun johdosta sekä 1,5 milj. euroa ammatillisten museoiden ylläpitäjien tukemiseen museoiden kokoelma- ja näyttelytilojen energiakustannusten nousun johdosta.

Maatalouden kustannustuki

Maatalouden ja vesiviljelyn määräaikaiseen kustannustukeen ehdotetaan 96 milj. euroa, josta siirtoa Ahvenanmaan maakunnalle on 1 milj. euroa. Tuen toimeenpanoon ehdotetaan 3,6 milj. euroa Valtiokonttorille.

Metsien suojelu

Tarkoituksena on, että lisätalousarvion tultua voimaan Metsähallitus siirtää pysyvään suojeluun yli 50 metsäaluetta. Kohteet ovat luontoarvoiltaan arvokkaita ja tällä hetkellä rajoitetussa käytössä tai metsätalouskäytön ulkopuolella. Kohteiden yhteenlaskettu pinta-ala on noin 30 000 hehtaaria. Suojeltavia kohteita on eri puolella Suomea. Suojelu toteutetaan valtion liikelaitos Metsähallituksen sisällä tasesiirtona. Metsähallituksen liiketoiminnan käytössä olevaa metsätalousmaata siirretään Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien taseeseen Metsähallituksen esityksen perusteella. Metsähallituksen Metsätalous Oy:ltä Luontopalveluiden hallintaan siirrettävien kohteiden kiinteistönmuodostamistoimiin ehdotetaan 600 000 euroa ja Metsähallituksen peruspääomaa alennettavaksi 6,493 milj. eurolla.

Nuorisorikollisuuden ehkäiseminen ja torjunta

Nuorisorikollisuuden ehkäisemiseen ja torjuntaan ehdotetaan lisämäärärahoja yhteensä 19 milj. euroa.

Ankkuritoimintaan, opetus- ja ohjaushenkilöstön hyvinvointi- ja turvallisuusosaamisen vahvistamiseen ja kuntien nuorisotyöhön ehdotetaan yhteensä 11 milj. euroa jakautuen opetus- ja kulttuu-

riministeriön ja sisäministeriön hallinnonaloille. Oppilaitoksissa tapahtuvan nuorisotyön jatkamiseen ja laajentamiseen ehdotetaan 3,5 milj. euroa.

Poliisille ehdotetaan lisäksi 1,4 milj. euroa mm. ennaltaehkäisevään toimintaan ja rikostutkintaan. Oikeusministeriön hallinnonalalle ehdotetaan rikosprosessin tehostamistoimiin rikoskierteen katkaisemiseksi 2,5 milj. euroa jakautuen useille toimijoille ja 350 000 euroa ennaltaehkäisevien hankkeiden avustuksiin.

Ukrainan tukeminen

Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenoihin ehdotetaan ulkoministeriön hallinnonalalle 4,4 milj. euroa Ukrainaa tukevan EU:n koulutusoperaation kustannuksiin. Puolustusministeriön hallinnonalan osalta osallistuminen operaatioon voidaan toteuttaa olemassa olevalla määrärahalla muuttamalla sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenojen käyttösuunitelmaa.

Puolustusvoimien määrärahoja ehdotetaan lisättävän Ukrainalle annettavan tuen kustannusten kattamiseksi 1,7 milj. euroa. Lisäksi Ukrainaan tähän mennessä ja myöhemmin toimitettavan puolustusmateriaalin korvaamiseen liittyvät lisämäärärahat ehdotetaan sisällytettävän Puolustusvoimien materiaalian kehittämisen valtuuteen (PVKEH 2023), jonka kokonaismäärä nousisi 702,3 milj. euroa. Korvaavista hankinnoista aiheutuvat menot realisoituvat vuosina 2023—2026. Hankinnoista kohdistuu kuluvan vuoden määrärahoihin 41,6 milj. euroa.

Sisäministeriön hallinnonalalla ehdotetaan Ukrainan siviilipuolen materiaaliapuun 3 milj. euroa Venäjän hyökkäyssodan jatkumisen vuoksi. Lisäys aiheutuu v. 2022 Ukrainan kriisin siviilipuolen materiaaliapuun myönnetyn käyttämättä jääneen määrärahan uudelleenbudjetoinnista.

Hyvinvointialueiden rahoitus

Hyvinvointialueiden rahoitusta ehdotetaan vahvistettavaksi 500 milj. eurolla, josta 350 milj. euroa kohdennettaisiin avustusrahoituksena toiminnan vakiinnuttamiseen ja kehittämiseen ja 150 milj. euroa kohdennettaisiin hyvinvointialueiden valtionrahoitusmomentille. Viimeksi mainittu olisi siirto v. 2024 maksettavasta hyvinvointialueiden korjauserästä, eli pienentää kyseisen momentin määrärahaa vastaavalla summalla v. 2024. Avustusrahoituksella tuetaan hyvinvointialueiden toiminnan vakiinnuttamista ja uudistamista.

Lisäksi vammaispalvelulain uudistuksen 1.10.2023 voimaantulosta aiheutuen hyvinvointialueiden rahoitukseen ehdotetaan 5,6 milj. euron lisäystä.

Valtiovarainministeriön hallinnonala

Tullin toimintamenoihin ehdotetaan yhteensä 2 milj. euroa CCEI-rahoitusvälineen kansallisen 20 prosentin omarahoitusosuuteen ja hiilirajamekanismin (CBAM) toimeenpanon vaatimiin rekrytointeihin ja hankintoihin.

Veronhuojennuspäätösten mukaisista takaisinmaksuista johtuviin menoihin ehdotetaan 1,8 milj. euron lisäystä.

Valtiokonttorille ehdotetaan korkotukilainojen lisätyöhön 350 000 euroa, kuntatalouden tietopalvelun lisäkustannuksiin 1 milj. euroa ja kustannustukien toimeenpanokyvyyden siltarahoitukseen 1,6 milj. euroa. Lisäksi korvauspalveluiden valmiustoiminnon perustamiseen ja ylläpitämiseen ehdotetaan 1 milj. euroa.

NATO-jäsenyysprosessiin ja jäsenyyteen liittyviä ministeriöiden välttämättömiä lisähenkilöstötarpeita varten ehdotetaan 700 000 euroa.

EU-jäsenmaksujen tason tarkentumisesta johtuen Maksut Euroopan unionille -momentilta ehdotetaan vähennettävän 110 milj. euroa. Suomen EU-maksujen taso v. 2023 jää aikaisemmin ennustettua pienemmäksi marraskuussa 2022 hyväksytyn EU:n talousarvion mukaisesti. Lisäksi määrärahan käytössä v. 2023 voidaan huomioida vuodelta 2022 siirtyvä määräraha.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

Esi- ja perusopetuksen sekä varhaiskasvatuksen koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin avustuksiin ehdotetaan 20 milj. euroa.

Liikuntapaikkarakentamiseen ja päiväkotipihojen liikuntaedellytysten parantamiseen ehdotetaan yhteensä 5 milj. euroa. Lisäys rahoitetaan opetus- ja kulttuuriministeriölle palautuneista käyttämättömistä rahapelitoiminnan tuotoista.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

Ruokavirastolle ehdotetaan 150 000 euroa harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelman 2020—2023 viranomaisyhteistyöhankkeen osahankkeen jatkoa varten.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

Kyberturvallisuuden koordinaatiotehtäviin ehdotetaan 200 000 euron lisäystä.

Liikenne- ja viestintäviraston toimintamenoihin ehdotetaan Nato-yhteistyöstä aiheutuviin kyberturvallisuustehtäviin 630 000 euroa.

Venäjän vastaisten pakotteiden piirissä olevan junavaunun ammoniakkivuodosta aiheutuneista kustannuksista johtuen perusväylänpitoon ehdotetaan 140 000 euron lisäystä.

Vaasan meriväylän sisäosan leventämiseen ehdotetaan 4 milj. euron lisäystä. Hankkeella parannetaan ja varmistetaan satamien saavutettavuutta kansainvälisissä merikuljetuksissa ja turvataan häiriöttömät merikuljetukset.

Venäjälle asetetuista pakotteista aiheutuneiden kustannusten kattamiseen ehdotetaan 283 000 euroa Suomessa rautatiealalla oleville yrityksille.

Maakuntien lentoyhteyksien turvaamiseen aikavälillä 30.7.2023—28.4.2024 ehdotetaan 17 milj. euroa.

Tiedonvälityksen ja uutisjulkaisujen tukemiseen media-alan muuttuneessa toimintaympäristössä ehdotetaan 7 milj. euron määrääikaista valtionavustusta. Valtionavustuksen tavoitteena on tukea kattavaa ja demokratian kannalta tärkeää tiedonvälitystä sekä luotettavien uutisjulkaisujen tuottamista. Avustuksen tarkemmista ehdoista ja myöntämisedellytyksistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

Uusiutuvan energian tuotantotukea ehdotetaan alennettavan 45 milj. eurolla sähkön korkean markkinahinnan takia.

Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukemiseen siirretään 16,1 milj. euron valtuus EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muiden koheesiopolitiikan ohjelmien momentilta. Kyse on valtion rahoitusosuudesta, joka jää käyttämättä Interreg-ulkorajaohjelmissa ja joka siirretään käytettäväksi kansallisena alueiden kehittämisen rahoituksena ensi sijassa ulkorajamaakunnissa Itä- ja Pohjois-Suomessa.

Julkisesti tuettujen vienti- ja alusluottojen korko- ja muun tuen arviomäärärahaa korotetaan 36,2 milj. eurolla korkotason nousun vuoksi. Vastaavasti korkohyvitysten tuloarviota korotetaan 33,1 milj. eurolla.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

Kansaneläkelaitoksen järjestämään harkinnanvaraiseen yksilökohtaiseen kuntoutukseen ehdotetaan 3 milj. euron lisäystä erityisesti lapsille ja nuorille tarjottavan LAKU- ja Oma väylä -kuntoutuksen kasvaneen asiakasmäärän vuoksi.

Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiölle myönnettäviin valtionavustuksiin ehdotetaan kohdennettavaksi 5 milj. euroa vuoden 2022 määrärahaa.

Ympäristöministeriön hallinnonala

Pallastunturin luontokeskuksen uudisrakennushankkeeseen ehdotetaan 1,6 milj. euron määrärahaa.

Muut muutokset

Useilla hallinnonaloilla on tehty määrärahoihin tarvearvioiden päivityksiä.

Lisätalousarvioesityksessä on huomioitu myös useita määrärahamuutoksia, jotka liittyvät sellaisiin hallituksen esityksiin, joita eduskunta ei ehtinyt käsitellä syyskaudella 2022. Näiden ehdotusten yhteenlaskettu määräraha vaikutus on noin 30 milj. euroa vuoden 2023 osalta.

— HE 220/2021 vp; Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi

— HE 132/2022 vp; Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

— HE 138/2022 vp; Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetun lain muuttamisesta

— HE 139/2022 vp; Hallituksen esitys eduskunnalle rakentamislaki ja siihen liittyviksi laeiksi

— HE 140/2022 vp; Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä ja maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta

— HE 145/2022 vp; Hallituksen esitys eduskunnalle julkisen hallinnon automaattista päätöksentekoa koskevaksi lainsäädännöksi

— HE 149/2022 vp; Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hätäkeskustoiminnasta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

— HE 175/2022 vp; Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi sekä laiksi sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisesta

— HE 207/2022 vp; Hallituksen esitys eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

— HE 246/2022 vp; Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä sekä siihen liittyviksi laeiksi

Tasapaino ja valtionvelka

Varsinaisten tulojen 6 milj. euron vähennys ja määrärahojen 2,1 mrd. euron lisäys huomioon ottaen vuoden 2023 lisätalousarvioesitys lisää valtion nettolainanoton tarvetta 2,1 mrd. eurolla. Valtion nettolainanotoksi v. 2023 arvioidaan noin 10,4 mrd. euroa. Budjetoidun valtionvelan määrän vuoden 2023 lopussa arvioidaan olevan noin 158 mrd. euroa, mikä on noin 56 % suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Budjettitalouden tuloarviot, määrärahat ja tasapaino, milj. euroa

	2021 Tilinpäätös	2022 Hyväksytty talousarvio (TA+LTA:t)	2023 Hyväksytty talousarvio	2023 Hallituksen esitys	2023 Yhteensä
Määrärahat yhteensä					
(pl. valtionvelan vähentäminen)	66 002	77 910	81 340	2 121	83 461
— Valtionvelan korot (pääluokka 36)	364	804	1 531	1 073	2 604
Tuloarviot yhteensä					
(pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	56 441	59 266	73 049	-6	73 043
— Verotulot	46 753	50 798	64 431	-45	64 386
— Muut tulot	9 688	8 468	8 618	39	8 657
Nettolainanotto ja velanhallinta (mom. 15.03.01)	4 307	18 644	8 292	2 127	10 419
— Nettolainanotto	3 683	-	-	-	-
— Velanhallinta	624	-	-	-	-

Vaalikauden kehys

Kehykseen luettavia menoja ehdotetaan lisättäväksi 1 052 milj. eurolla. Vuoden 2023 kehysmenojen taso olisi 70 310 milj. euroa.

Hallitus teki kevään 2022 julkisen talouden suunnitelman yhteydessä turvallisuuspoliittiseen tilanteeseen liittyvän kehyspoikkeuksen. Poikkeuslauseke otetaan huomioon kehystason rakennekorjauksena, eli vaalikauden kehystä nostetaan menoja vastaavasti, jolloin ao. menot tulevat katettua kehyksen ulkopuolisena. Varsinaisen talousarvion jälkeen rakennekorjaus oli 2 240 milj. euroa vuotta 2023 koskien. Tässä lisätalousarvioesityksessä rakennekorjausta korotetaan 463 milj. eurolla, minkä jälkeen se on 2 703 milj. euroa. Poikkeuslausekkeen piiriin luetaan takautuvasti maksettava sähköhyvitys toimeenpanokustannuksineen (415 milj. euroa), Puolustusvoimien Ukrainalle antamaan tukeen liittyvät menot (vuodelle 2023 kohdistuva määräraha 43 milj. euroa) sekä menot liittyen Ukrainaa tukevan EU:n koulutusoperaation kustannuksiin (4 milj. euroa). Poikkeuslausekkeen piiriin kuuluvista menoista pieni osa on jo valmiiksi kehyksen ulkopuolisia menoja (maahanmuuttokokonaisuuteen sisältyvät asumistuen ja perustoimeentulotuen tarvearvioiden muutokset, yhteensä 57,0 milj. euroa). Tästä syystä kehyksen rakennekorjaus on pienempi kuin poikkeuslausekkeen piiriin kuuluvien menojen kokonaismäärä (2 760 milj. euroa vuotta 2023 koskien).

Varsinaisen talousarvion jälkeen jakamaton varaus oli 103 milj. euroa, minkä lisäksi on otettu käyttöön lisätalousarviovaraus 100 milj. euroa. Vuodelta 2022 siirtyi lisäksi 247 milj. euroa käyttämättä jäänyttä jakamatonta varausta, joka oli käytettävissä kertaluonteisiin menoihin v. 2023. Erä on käytetty kokonaan tässä lisätalousarvioesityksessä avustusrahoitukseen hyvinvointialueiden toiminnan vakiinnuttamiseen ja kehittämiseen.

Kun huomioidaan kehyksen rakennemuutokset ja kehysmenojen lisäys, jää kuluva vuoden jakamattomaksi varaukseksi 50 000 euroa.

Kehyksen hinta- ja rakennemuutokset, milj. euroa

Momentti	Asia	2023
26.30.20	Vuodelle 2022 alun perin budjetoidun, Ukrainan kriisistä aiheutuvan siviili-puolen materiaaliavun osittainen uudelleenbudjetointi.	3,0
28.89.31	Ajoitusmuutos hyvinvointialueiden rahoituksessa: vuoden 2024 jälkikäteis-tarkistuksen osittainen aikaistus vuodelle 2023.	150,0
29.90.50	Menoja, jotka rahoitetaan opetus- ja kulttuuriministeriölle palautuneista käyttämättömistä rahapelitoiminnan tuotoista. Läpivirtauserä, vastaava tulo momentilla 12.29.88.	5,0
31.10.77	EU CEF -tukea vastaava määräraha. Läpivirtauserä, vastaava tulo momentilla 12.31.10.	0,9
32.30.55, 33.20.50, 33.20.52	Velvoitetyöllistettyjen palkkatuen tekninen siirto TEMin uudelle momentille (siirto kehyksen ulkopuoliselta momentilta kehykseen luettavalle momentille). Kyseessä on tarkentuminen suhteessa JTS 2023—2026 yhteydessä tehtyyn kehyskorjaukseen. Uudistuksen suunniteltu voimaantulo on siirtynyt 1.1.-> 1.7.2023.	-19,3
	Vuodelta 2022 siirtynyt käyttämätön jakamaton varaus käytetään lisätalous-arvioesityksen kertaluonteisiin menoihin (avustusrahoitus hyvinvointialueiden toiminnan vakiinnuttamiseen ja kehittämiseen).	246,8
	Turvallisuuspoliittiseen tilanteeseen liittyvä kehyspoikkeus. Rajatut menot katetaan kehyksen ulkopuolisina menoina ja menoista tehdään vastaavan suuruinen kehystason rakennekorjaus. Muutokset tässä lisätalousarvio-esityksessä: energiahintojen nousun takia tehtävät toimet 414,9 milj. euroa ja Ukrainaan annettu apu 47,7 milj. euroa.	462,6
Yhteensä		849,0

Eduskunnan vuodelle 2023 hyväksymät määrärahat ja nyt ehdotettavat määrärahojen muutokset pääluokittain, euroa

	Pääluokka	Hyväksytty talousarvio	Hallituksen esitys	Yhteensä
21.	Eduskunta	137 097 000	-	137 097 000
22.	Tasavallan presidentti	39 883 000	-	39 883 000
23.	Valtioneuvoston kanslia	240 492 000	157 000	240 649 000
24.	Ulkoministeriön hallinnonala	1 332 226 000	4 150 000	1 336 376 000
25.	Oikeusministeriön hallinnonala	1 093 419 000	2 675 000	1 096 094 000
26.	Sisäministeriön hallinnonala	2 491 087 000	6 932 000	2 498 019 000
27.	Puolustusministeriön hallinnonala	6 145 348 000	43 294 000	6 188 642 000
28.	Valtiovarainministeriön hallinnonala	34 144 596 000	429 776 000	34 574 372 000
29.	Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	7 727 433 000	27 870 000	7 755 303 000
30.	Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	2 665 148 000	100 226 000	2 765 374 000
31.	Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	3 412 418 000	33 262 000	3 445 680 000
32.	Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	3 912 369 000	365 477 000	4 277 846 000
33.	Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	16 111 480 000	6 985 000	16 118 465 000
35.	Ympäristöministeriön hallinnonala	356 628 000	27 219 000	383 847 000
36.	Valtionvelan korot	1 530 760 000	1 073 000 000	2 603 760 000
Yhteensä		81 340 384 000	2 121 023 000	83 461 407 000

Eduskunnan vuodelle 2023 hyväksymät tuloarviot ja nyt ehdotettavat tuloarvioiden muutokset osastoittain, euroa

	Osasto	Hyväksytty talousarvio	Hallituksen esitys	Yhteensä
11.	Verot ja veronluonteiset tulot	64 430 913 000	-44 962 000	64 385 951 000
12.	Sekalaiset tulot	6 567 510 000	39 004 000	6 606 514 000
13.	Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	1 900 288 000	-	1 900 288 000
15.	Lainat (pl. nettolainanotto ja velan- hallinta)	149 948 000	-	149 948 000
Yhteensä (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)		73 048 659 000	-5 958 000	73 042 701 000
15.03.01	Nettolainanotto ja velanhallinta	8 291 725 000	2 126 981 000	10 418 706 000
Yhteensä		81 340 384 000	2 121 023 000	83 461 407 000

Vuoden 2023 lisätalousarvio

TULOARVIOT

Osasto 11	€
11. VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT	-44 962 000
01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot	94 000 000
03. Korkotulojen lähdevero, lisäystä	94 000 000
10. Muut verot	-139 000 000
05. Varainsiirtovero, vähennystä	-139 000 000
19. Muut veronluonteiset tulot	38 000
11. Rahoitusvakuusviraston hallintomaksut, lisäystä	38 000

Osasto 12

12. SEKALAISET TULOT	39 004 000
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	5 000 000
88. Opetus- ja kulttuuriministeriön osuus rahapelitoiminnan tuotoista, lisäystä	5 000 000
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	904 000
10. Hallinnonalan virastojen tulot, lisäystä	904 000
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	33 100 000
99. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan muut tulot, lisäystä	33 100 000

Osasto 15

15. LAINAT	2 126 981 000
03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta	2 126 981 000
01. Nettolainanotto ja velanhallinta, lisäystä	2 126 981 000

Tuloarvioiden kokonaismäärä:**2 121 023 000**

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 23		€
23. VALTIONEUVOSTON KANSLIA		157 000
01. Hallinto		148 000
01. Valtioneuvoston kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		148 000
30. Oikeuskanslerinvirasto		9 000
01. Oikeuskanslerinviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		9 000
Pääluokka 24		
24. ULKOMINISTERIÖN HALLINNONALA		4 150 000
01. Ulkoasiainhallinto		-270 000
01. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä		-270 000
10. Kriisinhallinta		4 420 000
20. Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (arviomäärä- raha), lisäystä		4 420 000
Pääluokka 25		
25. OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA		2 675 000
01. Ministeriö ja hallinto		1 140 000
01. Oikeusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä ...		108 000
21. Oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomäärä- raha 2 v)		—
50. Avustukset (kiinteä määräraha), lisäystä		1 025 000
66. Kansainväliset jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (arviomääräraha), lisäystä		7 000

Pääluokka 26

17

10. Tuomioistuimet ja oikeusapu	810 000
03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	625 000
04. Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien ja kuluttajariitalautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-540 000
50. Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset (arviomäärä- raha), lisäystä	725 000
30. Syyttäjät	425 000
01. Syyttäjälaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	425 000
40. Rangaistusten täytäntöönpano	300 000
01. Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	300 000
50. Vaalimenot	—
20. Vaalimenot (arviomääräraha)	—

Pääluokka 26

26. SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA	6 932 000
01. Hallinto	495 000
01. Sisäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	55 000
50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	440 000
10. Poliisitoimi	2 477 000
01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	2 477 000
20. Rajavartiolaitos	—
70. Rajavartiolaitoksen investoinnit (siirtomääräraha 5 v)	—
30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta	3 850 000
01. Pelastustoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	500 000
02. Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	350 000
20. Erityismenot (arviomääräraha), lisäystä	3 000 000
40. Maahanmuutto	110 000
01. Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toiminta- menot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	110 000

Pääluokka 27

27. PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	43 294 000
10. Sotilaallinen maanpuolustus	43 294 000
01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 730 000
18. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 5 v), lisäystä	41 564 000
30. Sotilaallinen kriisinhallinta	—
20. Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (siirtomääräraha 2 v)	—

Pääluokka 28

28. VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	429 776 000
10. Verotus ja tulli	5 076 000
01. Verohallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	960 000
02. Tullin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	2 316 000
63. Takaisin maksetut verot (arviomääräraha), lisäystä	1 800 000
20. Palvelut valtioyhteisölle	9 236 000
01. Valtiokonttorin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	9 236 000
30. Tilastotoimi, taloudellinen tutkimus ja rekisterihallinto	5 132 000
03. Digi- ja väestötietoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	5 132 000
70. Valtionhallinnon kehittäminen	-500 000
01. Julkisen hallinnon ICT:n ohjaus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	—
06. Eräät Pohjois-Atlantin puolustusliitto NATO:n jäsenyydestä aiheutuvat menot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	700 000
20. Tuottavuuden edistäminen (siirtomääräraha 3 v), vähennystä	-1 200 000
80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle	15 194 000
30. Ahvenanmaan tasoituskasvu (arviomääräraha), vähennystä	-3 257 000
34. Ahvenanmaan verotasoitus (arviomääräraha), lisäystä	18 451 000

Pääluokka 29

19

89. Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän rahoitus	505 600 000
31. Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen rahoitus (arviomääräraha), lisäystä	155 600 000
33. Valtionavustus hyvinvointialueiden toiminnan vakiinnuttamisen ja kehittämisen kustannuksiin (siirtomääräraha 2 v)	350 000 000
92. EU ja kansainväliset järjestöt	-109 962 000
03. Rahoitusvakausraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	38 000
69. Maksut Euroopan unionille (arviomääräraha), vähennystä	-110 000 000

Pääluokka 29

29. OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA	27 870 000
10. Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus ja vapaa sivistystyö	23 500 000
20. Perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	23 500 000
20. Ammatillinen koulutus ja lukiokoulutus	4 600 000
21. Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	4 600 000
40. Korkeakouluopetus ja tutkimus	270 000
20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	270 000
70. Opintotuki	-15 000 000
57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (arviomääräraha), vähennystä	-5 000 000
59. Koulumatkatuki (arviomääräraha), vähennystä	-10 000 000
80. Taide ja kulttuuri	4 000 000
30. Valtionavustukset yleisten kirjastojen toimintaan (kiinteä määräraha), lisäystä	200 000
50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	3 800 000
90. Liikuntatoimi	5 000 000
50. Rahapelitoiminnan tuotot urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen (arviomääräraha), lisäystä	5 000 000

Pääluokka 30

91. Nuorisotyö	5 500 000
52. Valtionosuudet kuntien nuorisotoimeen ja eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	5 500 000

Pääluokka 30

30. MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	100 226 000
10. Maaseudun kehittäminen	96 000 000
44. Maatalouden ja maaseudun yritystoiminnan toimintaedellytysten turvaaminen (siirtomääräraha 3 v)	96 000 000
20. Maa- ja elintarviketalous	2 025 000
01. Ruokaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	2 025 000
40. Luonnonvaratalous	2 129 000
62. Elinkeinokalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	2 129 000
64. Metsähallitus	—
70. Maanmittaus ja asunto-osakkeiden kirjaaminen	72 000
01. Maanmittauslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	72 000

Pääluokka 31

31. LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA	33 262 000
01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot	1 685 000
01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	2 700 000
02. Liikenne- ja viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-1 015 000
10. Liikenne- ja viestintäverkot	7 294 000
20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	140 000
77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	7 154 000
78. Eräät väylähankkeet (siirtomääräraha 3 v)	—

Pääluokka 32

21

20. Liikenteen ja viestinnän palvelut	24 283 000
51. Avustukset liikenteen ja viestinnän palveluihin (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	7 283 000
55. Julkisen henkilöliikenteen palvelujen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	17 000 000

Pääluokka 32

32. TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA	365 477 000
01. Hallinto	9 289 000
02. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	200 000
03. Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	4 359 000
09. Energiaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	730 000
10. Digitalisaation kehittäminen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	4 000 000
20. Uudistuminen ja vähähiilisyys	-45 000 000
40. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen (arviomääräraha)	—
48. Uusiutuvan energian tuotantotuki (arviomääräraha), vähennystä ...	-45 000 000
30. Työllisyys ja yrittäjyys	-8 012 000
33. Turveyrittäjien avustaminen (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-10 000 000
40. Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen (siirtomääräraha 3 v)	—
51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-7 137 000
55. Toimet työurien pidentämiseksi (arviomääräraha), lisäystä	9 125 000
64. EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muihin koheesipolitiikan ohjelmiin (arviomääräraha)	—
40. Yritysten erityisrahoitus	424 200 000
48. Korko- ja muu tuki julkisesti tuetuille vienti- ja alusluotoille (arviomääräraha), lisäystä	36 200 000
49. Takautuvasti maksettava sähköhyvitys (arviomääräraha)	388 000 000
50. Kotoutuminen ja kansainvälinen osaaminen	-15 000 000
30. Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä (arviomääräraha), vähennystä	-15 000 000

Pääluokka 33

33. SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA	6 985 000
01. Hallinto	410 000
04. Valtion mielisairaaloiden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	—
25. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen tiedonhallinta (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	410 000
20. Työttömyysturva	-6 425 000
50. Valtionosuus työttömyysetuuksien ansioturvasta ja vuorottelukorvauksesta (arviomääräraha), vähennystä	-3 425 000
52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (arviomääräraha), vähennystä	-3 000 000
30. Sairausvakuutus	13 000 000
50. Korvaukset rajat ylittävistä terveydenhuollosta (arviomääräraha) .	10 000 000
60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha), lisäystä	3 000 000
60. Sosiaali- ja terveydenhuollon tukeminen	—
38. Valtionavustus julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon covid-19-kustannuksiin (siirtomääräraha 2 v)	—
39. Palvelurakenteen kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	—

Pääluokka 35

35. YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA	27 219 000
01. Ympäristöhallinnon toimintamenot	1 739 000
01. Ympäristöministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 620 000
04. Suomen ympäristökeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	119 000
10. Ympäristön- ja luonnonsuojelu	2 200 000
52. Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	2 200 000
20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen	23 280 000
01. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 400 000

Pääluokka 36

23

35. Avustukset alueiden käytön ja rakentamisen digitalisaatioon (siirtomääräraha 3 v)	2 880 000
37. Avustukset vihreää siirtymää tukevan rakentamisen toteuttamiseen (siirtomääräraha 3 v)	—
54. Avustukset asuntoyhteisöille takautuvasta hyvityksestä sähkökeskuslämmitykseen (siirtomääräraha 3 v)	24 000 000
56. Avustukset asuinrakennusten öljy- ja kaasulämmityksestä luopumiseksi (siirtomääräraha 3 v), vähennystä	-5 000 000

Pääluokka 36**36. VALTIONVELAN KOROT** 1 073 000 000**01. Valtionvelan korko** 1 073 000 000

90. Valtionvelan korko (arviomääräraha), lisäystä 1 073 000 000

Määrärahojen kokonaismäärä:**2 121 023 000**

TULOARVIOT

Osasto 11

VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot

03. Korkotulojen lähdevero

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 94 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu ennakoitua korkeampaan oletukseen talletuskannan keskikoro-
rosta.

2023 I lisätalousarvio	94 000 000
2023 talousarvio	80 000 000
2022 talousarvio	16 000 000
2021 tilinpäätös	25 590 288

10. Muut verot

05. Varainsiirtovero

Momentilta vähennetään 139 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu ennakoitua heikommista näkymistä asunto-osakekaupan ja kiinteistökaupan hinta- ja volyymimuutoksista.

2023 I lisätalousarvio	-139 000 000
2023 talousarvio	984 000 000
2022 talousarvio	987 000 000
2021 tilinpäätös	994 596 669

19. Muut veronluonteiset tulot

11. Rahoitusvakaustalouden hallintomaksut

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 38 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Rahoitusvakaustalouden automaattista päätöksentekoa koskevista muutoksista.

Hallitus on antanut eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen julkisen hallinnon automaattista päätöksentekoa koskeväksi lainsäädännöksi (HE 145/2022 vp).

Vastaavat menot on budjetoitu momentille 28.92.03.

2023 I lisätalousarvio	38 000
2023 talousarvio	6 135 000
2022 IV lisätalousarvio	261 000
2022 talousarvio	3 388 000
2021 tilinpäätös	3 009 837

Osasto 12

SEKALAISET TULOT

29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

88. *Opetus- ja kulttuuriministeriön osuus rahapelitoiminnan tuotoista*

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 5 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu aiempina vuosina opetus- ja kulttuuriministeriölle palautuneista käyttämättömistä rahapelitoiminnan tuotoista. Tulojen lisäystä vastaava määräraha on tarkoitettu käyttämään momentilta 29.90.50 valtionavustuksiin liikuntapaikkarakentamiseen ja päiväkotipihojen liikuntaedellytysten parantamiseen ja luonnonmukaistamiseen.

2023 I lisätalousarvio	5 000 000
2023 talousarvio	386 250 000
2022 talousarvio	369 969 000
2021 tilinpäätös	376 633 712

31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

10. *Hallinnonalan virastojen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 904 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on EU:n myöntämien CEF-tukien maksatuksia hankkeille Kouvola—Kotka/Hamina -radan parantaminen ja Development of the Bothnian Rail Corridor.

2023 I lisätalousarvio	904 000
2023 talousarvio	1 500 000
2022 II lisätalousarvio	6 244 000
2022 talousarvio	7 750 000
2021 tilinpäätös	35 253 093

32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

99. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 33 100 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu korkotason muutoksista.

2023 I lisätalousarvio	33 100 000
2023 talousarvio	526 000 000
2022 IV lisätalousarvio	37 000 000
2022 talousarvio	596 400 000
2021 tilinpäätös	566 540 010

Osasto 15

LAINAT

03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta

01. Nettolainanotto ja velanhallinta

Momentille merkitään lisäystä 2 126 981 000 euroa.

Suostumus

Momentin perusteluja täydennetään siten, että

- 1) valtioneuvosto oikeutetaan tämän määräämillä ehdoilla ottamaan lainaa siten, että valtionvelan nimellisarvo saa toistaiseksi olla yhteensä enintään 170 mrd. euroa ja siten, että lainoja otettaessa laina-ajaltaan enintään 12 kuukauden pituisten lainojen muodostaman lyhytaikaisen velan määrä saa tästä määrästä olla enintään 29 mrd. euroa ja että valtioneuvosto voi määräämissään rajoissa antaa lainanotosta päättämisen valtiovarainministeriön tai Valtiokonttorin tehtäväksi
- 2) valtioneuvosto tai sen määräämissä rajoissa valtiovarainministeriö tai Valtiokonttori oikeutetaan edellä tarkoitetun lisäksi käyttämään valtion maksuvalmiuden turvaamiseksi sekä valtion kausiluonteisten menohuippujen ja valtion kassasijoitusten tarkoituksenmukaisen hoidon edellyttämän rahoitustarpeen kattamiseksi laina-ajaltaan enintään 12 kuukauden pituista luottoa harkintansa mukaan
- 3) valtioneuvosto tai sen määräämissä rajoissa valtiovarainministeriö tai Valtiokonttori oikeutetaan tekemään valtion velanhallintaan liittyvässä riskienhallinnassa tarvittavia koron- ja valuuttanvaihtosopimuksia ja muita johdannaissopimuksia harkintansa mukaan.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu tuloarvioiden ja määrärahojen muutoksista.

2023 I lisätalousarvio	2 126 981 000
2023 talousarvio	8 291 725 000
2022 IV lisätalousarvio	-256 717 000
2022 III lisätalousarvio	10 000 000 000
2022 II lisätalousarvio	1 266 663 000
2022 I lisätalousarvio	594 041 000
2022 talousarvio	7 039 766 000
2021 tilinpäätös	4 307 064 736

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 23 VALTIONEUVOSTON KANSLIA

01. Hallinto

01. Valtioneuvoston kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 148 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 165 000 euroa TUVE-puhelimien käyttökustannuksista ja vähennyksenä 17 000 euroa vuokrankorotuksen kompensatiosta johtuen.

2023 I lisätalousarvio	148 000
2023 talousarvio	153 189 000
2022 IV lisätalousarvio	400 000
2022 II lisätalousarvio	11 707 000
2022 talousarvio	133 081 000
2021 tilinpäätös	137 816 000

30. Oikeuskanslerinvirasto

01. Oikeuskanslerinviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 9 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu vuokrankorotuksen kompensatiosta.

2023 I lisätalousarvio	9 000
2023 talousarvio	4 365 000
2022 II lisätalousarvio	35 000
2022 talousarvio	3 817 000
2021 tilinpäätös	3 912 000

Pääluokka 24

ULKOMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ulkoasiainhallinto

01. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 270 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 29.40.20 Team Finland Knowledge -verkon Moskovan erityisasiantuntijan palkkaus- ja muihin menoihin.

2023 I lisätalousarvio	-270 000
2023 talousarvio	258 506 000
2022 IV lisätalousarvio	2 440 000
2022 II lisätalousarvio	2 415 000
2022 talousarvio	262 367 000
2021 tilinpäätös	251 655 000

10. Kriisinhallinta

20. Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 4 420 000 euroa.

Momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma (euroa)

01.	EU:n taisteluosastojen koulutus- ja valmiusmenot	4 648 000
04.	Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	5 242 000
05.	Yhteiset menot	6 854 000
09.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, kansallisesta kriisinhallinnan veteraanikortista aiheutuviin menoihin, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin	1 289 000
11.	EUTM/Somalian koulutusoperaation menot	1 460 000
14.	Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	17 830 000
15.	EUTM/Malin koulutusoperaation menot	1 528 000

Käyttösuunnitelma (euroa)

16.	Malin YK-operaation menot (MINUSMA)	1 287 000
18.	Irakin koulutusoperaation menot	7 504 000
23.	Naton Irakin koulutusoperaation menot	739 000
24.	EUNAVFOR MED, Irini-operaation menot	1 596 000
25.	EUTM/Mosambikin koulutusoperaation menot	703 000
26.	EUMAM/Ukrainan koulutusoperaation menot	4 420 000
Yhteensä		55 100 000

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu siitä, että Suomen on tarkoitus osallistua EUMAM-operaatioon tarjoamalla ukrainalaissotilaille koulutusmoduuleja vuosina 2023 ja 2024. Operaatioon osallistuvien suomalaisten sotilaiden kokonaismäärä on enintään 50 sotilasta.

Tämän johdosta momentin käyttösuunnitelmaan on lisätty uusi kohta 26. EUMAM/Ukrainan koulutusoperaation menot, jolle osoitetaan 4 420 000 euroa.

2023 I lisätalousarvio	4 420 000
2023 talousarvio	50 680 000
2022 IV lisätalousarvio	—
2022 II lisätalousarvio	-2 500 000
2022 talousarvio	53 080 000
2021 tilinpäätös	34 707 327

Pääluokka 25

OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ministeriö ja hallinto

01. Oikeusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 108 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu talousosaamisen toimintoon liittyvästä siirrosta momentilta 25.10.04.

2023 I lisätalousarvio	108 000
2023 talousarvio	23 449 000
2022 IV lisätalousarvio	40 000
2022 II lisätalousarvio	784 000
2022 talousarvio	24 823 000
2021 tilinpäätös	24 817 000

21. Oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että momentin määräraha budjetoidaan nettomääräraha-

na. Momentin perusteluja täydennetään siten, että momentille voidaan tulouttaa oikeusministeriön hallinnonalan toimintaan liittyvät EU:lta saatavat tulot sekä virastoille työnantajana maksetut tu-

Selvitysosa: Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2023 I lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	24 951 000
2022 IV lisätalousarvio	—
2022 II lisätalousarvio	2 215 000
2022 talousarvio	7 562 000
2021 tilinpäätös	3 395 000

50. Avustukset (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 1 025 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää avustuksiin talousosaamisen edistämiseksi.

Lisäksi momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma (1 000 euroa)

Avustukset rikosten uhrien tukipalveluja tuottaville yhteisöille (enintään)	5 825
Avustukset saamelaisten kulttuuri-itsehallinnon ylläpitämiseen (enintään)	4 498
Muut avustukset ja avustushankkeiden vaikutuksen arviointi (enintään)	4 545
Yhteensä	14 868

Selvitysosa: Lisäyksestä 350 000 euroa aiheutuu avustuksista nuorisorikollisuuden ehkäisemiseen ja 650 000 euroa avustuksista talousosaamisen edistämiseen siirtona momentilta 25.10.04 ja ne kohdennetaan käyttösuunnitelmakohtaan Muut avustukset ja avustushankkeiden vaikutusten arviointi.

Lisäyksestä 25 000 euroa aiheutuu avustuksista saamelaiskäräjille työterveyshuoltoon ja se kohdennetaan käyttösuunnitelmakohtaan Avustukset saamelaisten kulttuuri-itsehallinnon ylläpitämiseen.

2023 I lisätalousarvio	1 025 000
2023 talousarvio	13 843 000
2022 II lisätalousarvio	107 000
2022 talousarvio	13 718 000
2021 tilinpäätös	14 179 066

66. Kansainväliset jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 7 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 25.10.04 talousosaamisen OECD International Network on Financial Education INFE -jäsenmaksuun.

2023 I lisätalousarvio	7 000
2023 talousarvio	450 000

10. Tuomioistuimet ja oikeusapu

03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 625 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu nuorisorikollisuuden ehkäisemisestä.

2023 I lisätalousarvio	625 000
2023 talousarvio	296 612 000
2022 IV lisätalousarvio	-280 000
2022 II lisätalousarvio	9 675 000
2022 talousarvio	281 327 000
2021 tilinpäätös	296 092 000

04. Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien ja kuluttajariitalautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 540 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 225 000 euroa nuorisorikollisuuden ehkäisemiseen ja vähennyksenä 108 000 euroa siirtona momentille 25.01.01, 650 000 euroa siirtona momentille 25.01.50 ja 7 000 euroa siirtona momentille 25.01.66 talousosaamisen edistämiseen.

2023 I lisätalousarvio	-540 000
2023 talousarvio	89 322 000
2022 II lisätalousarvio	1 082 000
2022 talousarvio	83 344 000
2021 tilinpäätös	83 514 000

50. Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 725 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu nuorisorikollisuuden ehkäisemisestä.

2023 I lisätalousarvio	725 000
2023 talousarvio	76 770 000
2022 II lisätalousarvio	728 000
2022 talousarvio	85 935 000
2021 tilinpäätös	82 078 618

30. Syyttäjät

01. Syyttäjälaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 425 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu nuorisorikollisuuden ehkäisemisestä.

2023 I lisätalousarvio	425 000
2023 talousarvio	57 057 000
2022 IV lisätalousarvio	280 000
2022 II lisätalousarvio	1 167 000
2022 talousarvio	55 130 000
2021 tilinpäätös	57 320 000

40. Rangaistusten täytäntöönpano

01. Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 300 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 500 000 euroa nuorisorikollisuuden ehkäisemisestä ja vähennyksenä 200 000 euroa siirtona momentille 29.80.30 valtionavustuksiin yleisten kirjastojen toimintaan.

2023 I lisätalousarvio	300 000
2023 talousarvio	245 400 000
2022 IV lisätalousarvio	1 572 000
2022 II lisätalousarvio	5 102 000
2022 talousarvio	233 651 000
2021 tilinpäätös	248 064 000

50. Vaalimenot

20. Vaalimenot (arviomääräraha)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 3 100 000 euroa vaalipiirilautakuntien menojen kattamiseen.

Selvitysosa: Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2023 I lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	25 336 000
2022 II lisätalousarvio	-350 000
2022 talousarvio	16 814 000
2021 tilinpäätös	16 981 073

Pääluokka 26

SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

01. Sisäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 55 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu ihmiskaupparikoksista järjestettävästä ylimääräisestä koulutuksesta.

2023 I lisätalousarvio	55 000
2023 talousarvio	17 518 000
2022 IV lisätalousarvio	410 000
2022 II lisätalousarvio	1 338 000
2022 talousarvio	16 274 000
2021 tilinpäätös	16 256 000

50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 440 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen Suomen Lentopelastusseuralle ja Suomen Pelastusalan Keskusjärjestölle.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Suomen Pelastusalan Keskusjärjestölle maksettavasta avustuksesta.

2023 I lisätalousarvio	440 000
2023 talousarvio	480 000
2022 talousarvio	580 000
2021 tilinpäätös	1 951 000

10. Poliisitoimi

01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 2 477 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu nuoriso- ja jengirikollisuuden ehkäisyn toimenpiteistä.

2023 I lisätalousarvio	2 477 000
2023 talousarvio	863 666 000
2022 IV lisätalousarvio	5 511 000
2022 II lisätalousarvio	17 109 000
2022 talousarvio	806 318 000
2021 tilinpäätös	838 534 000

20. Rajavartiolaitos

70. Rajavartiolaitoksen investoinnit (siirtomääräraha 5 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää käyttötarkoitukskohdissa 5)—8) enintään vuosittain 10 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkauksiin ja muihin kulutusmenoihin.

Määräraha budjetoidaan kulutusmenojen osalta suoriteperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahan käytöstä arvioidaan sijoitusmenojen osuudeksi noin 99,6 prosenttia ja kulutusmenojen osuuden noin 0,4 prosenttia.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2023 I lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	325 000 000
2022 IV lisätalousarvio	6 000 000
2022 II lisätalousarvio	—
2022 I lisätalousarvio	—
2022 talousarvio	5 000 000
2021 tilinpäätös	191 019 000

30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta

01. Pelastustoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 500 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu väestönsuojelun ja omatoimisen varautumisen koulutuksesta ja viestintätoimista.

2023 I lisätalousarvio	500 000
2023 talousarvio	4 507 000
2022 IV lisätalousarvio	900 000
2022 II lisätalousarvio	716 000
2022 talousarvio	22 620 000
2021 tilinpäätös	19 557 000

02. Häätäkeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 350 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Häätäkeskuksesta annetun lain ja siihen liittyvien lakien ml. esteettömyysdirektiivin toimeenpanosta aiheutuvista muutoksista.

Hallitus on antanut eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen häätäkeskustoiminnasta annetun lain muuttamisesta (HE 149/2022 vp).

2023 I lisätalousarvio	350 000
2023 talousarvio	70 428 000
2022 II lisätalousarvio	3 207 000
2022 talousarvio	66 160 000
2021 tilinpäätös	60 198 000

20. Erityismenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 3 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu vuonna 2022 Ukrainan kriisin siviilipuolen materiaaliapuun myönnetyn käyttämättä jääneen määrärahan uudelleenbudjetoinnista.

2023 I lisätalousarvio	3 000 000
2023 talousarvio	8 000 000
2022 IV lisätalousarvio	—
2022 II lisätalousarvio	5 000 000
2022 talousarvio	3 000 000
2021 tilinpäätös	3 071 841

40. Maahanmuutto

01. Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 110 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta koskevan hallituksen esityksen (HE 132/2022 vp) toimeenpanosta.

40

26.40

2023 I lisätalousarvio	110 000
2023 talousarvio	64 865 000
2022 IV lisätalousarvio	1 025 000
2022 II lisätalousarvio	9 394 000
2022 talousarvio	65 367 000
2021 tilinpäätös	70 822 000

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Sotilaallinen maanpuolustus

01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 730 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Ukrainalle toimitetun tuen materiaali- ja kuljetuskustannuksista.

2023 I lisätalousarvio	1 730 000
2023 talousarvio	2 118 298 000
2022 IV lisätalousarvio	-12 104 000
2022 II lisätalousarvio	203 521 000
2022 talousarvio	1 961 003 000
2021 tilinpäätös	1 960 070 000

18. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 5 v)

Momentille myönnetään lisäystä 41 564 000 euroa.

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2023 saa tehdä sotilaallisen maanpuolustuksen suorituskyvyn parantamiseksi Puolustusvoimien materiaaliseen kehittämiseen liittyen uusia sopimuksia siten, että niistä saa aiheutua talousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuosina 2023—2032 enintään 1 261 250 000 euroa (Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen 2023 -tilausvaltuus PVKEH 2023).

Selvitysosa: Määrärahan lisäys 41 564 000 euroa ja Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen 2023 (PVKEH 2023) -tilausvaltuuden enimmäismäärän lisäys 702 313 000 eurolla aiheutuu Ukrainaan toimitetun materiaalituen korvauksesta.

Valtuustaulukko muuttuu tilausvaltuusmuutoksen johdosta seuraavaksi:

**Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot
(1 000 euroa)**

	2023	2024	2025	2026	2027—	Yhteensä vuodesta 2023 lähtien
Vanhat tilausvaltuudet						
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2017)						
-tilausvaltuus	35 287	20 087	32 684			88 058
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2018)						
-tilausvaltuus	40 900	35 220	29 500	230		105 850
Laivue 2020 -tilausvaltuus	239 270	241 500	172 648	55 395	43 825	752 638
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2020)						
-tilausvaltuus	7 680	6 970	2 065	4 920	605	22 240
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2021)						
-tilausvaltuus	233 639	191 451	41 625	32 733	36 000	535 448
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2022)						
-tilausvaltuus	50 724	110 311	52 070	71 550	53 480	338 135
Puolustuskyvyn parantaminen (PVPAR 2022) -tilausvaltuus	655 700	332 250	290 250	205 250	255 250	1 738 700
Vanhat tilausvaltuudet yhteensä	1 263 200	937 789	620 842	370 078	389 160	3 581 069
Uusi tilausvaltuus						
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2023)						
-tilausvaltuus	117 614	309 966	248 170	253 720	331 780	1 261 250
Uusi tilausvaltuus yhteensä	117 614	309 966	248 170	253 720	331 780	1 261 250
Valtuudet yhteensä	1 380 814	1 247 755	869 012	623 798	720 940	4 842 319
2023 I lisätalousarvio						41 564 000
2023 talousarvio						1 580 565 000
2022 IV lisätalousarvio						13 799 000
2022 II lisätalousarvio						455 839 000
2022 talousarvio						819 862 000
2021 tilinpäätös						504 311 000

30. Sotilaallinen kriisinhallinta
20. Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää Euroopan unionin sotilaallisen koulutusoperaation (EUMAM Ukraine) menoihin.

Momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma (euroa)

01.	Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	5 652 000
03.	Sotilastarkkailijatoiminnan menot	2 742 000
04.	Resolute Support -operaatio, Afganistan	250 000
05.	Irakin koulutusoperaation menot	7 302 000
06.	EUTM/Mosambikin koulutusoperaation menot	373 000
07.	Kriisinhallintaoperaatioiden yhteiset menot	10 010 000
08.	Kriisinhallinnan joukkojen kehittämisohjelma	17 090 000
11.	EUTM/Somalian koulutusoperaation menot	704 000
12.	EUNAVFOR MED Irini, Välimeren operaation menot	297 000
13.	EUMAM/Ukrainan koulutusoperaation menot	4 000 000
15.	Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	11 289 000
16.	EUTM/Malin koulutusoperaation menot	1 367 000
17.	Malin YK-operaation menot (MINUSMA)	548 000
19.	Naton Irakin koulutusoperaation menot (NMI)	504 000
20.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintameneihin	1 860 000
Yhteensä		63 988 000

Selvitysosa: Perustelujen täydennys aiheutuu siitä, että Suomen on tarkoitus osallistua EUMAM-operaatioon tarjoamalla ukrainalaissotilaille koulutusmoduuleja vuosina 2023 ja 2024.

Tämän johdosta momentin käyttösuunnitelmaan on lisätty uusi kohta 13. EUMAM/Ukrainan koulutusoperaation menot, jolle osoitetaan 4 000 000 euroa. Menot katetaan käyttösuunnitelma-kohdasta 20.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2023 I lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	63 988 000
2022 IV lisätalousarvio	—
2022 II lisätalousarvio	2 905 000
2022 talousarvio	64 273 000
2021 tilinpäätös	58 023 000

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Verotus ja tulli

01. Verohallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 960 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu julkisen hallinnon automaattista päätöksentekoa koskevan lainsäädännön muutoksista.

Hallitus on antanut eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen julkisen hallinnon päätöksentekoa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 145/2022 vp).

2023 I lisätalousarvio	960 000
2023 talousarvio	397 079 000
2022 II lisätalousarvio	6 077 000
2022 talousarvio	404 604 000
2021 tilinpäätös	432 710 000

02. Tullin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 2 316 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 1 235 000 euroa aiheutuu CCEI-rahoitusvälineen kansallisen 20 prosentin omarahoitusosuudesta, 803 000 euroa hiilirajamekanismin (CBAM) toimeenpanon vaatimista rekrytoinneista ja hankinnoista sekä 278 000 euroa julkisen hallinnon automaattista päätöksentekoa koskevan lainsäädännön muutoksista.

Hallitus on antanut eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen julkisen hallinnon päätöksentekoa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 145/2022 vp).

2023 I lisätalousarvio	2 316 000
2023 talousarvio	193 593 000
2022 IV lisätalousarvio	125 000
2022 II lisätalousarvio	5 367 000
2022 talousarvio	187 831 000
2021 tilinpäätös	195 176 000

63. Takaisin maksetut verot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 1 800 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu vuonna 2023 tehdyn veronhuojennuspäätöksen (VN/27170/2022) mukaisesta takaisinmaksusta.

2023 I lisätalousarvio	1 800 000
2023 talousarvio	2 000 000
2022 II lisätalousarvio	3 000 000
2022 talousarvio	2 000 000
2021 tilinpäätös	5 190 803

20. Palvelut valtioyhteisölle

01. Valtiokonttorin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 9 236 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 3 644 000 euroa aiheutuu maatalouden alkutuotannon kustannustukien toimeenpanosta, 1 604 000 euroa siltarahoituksesta kustannustukien toimeenpanokyvyyden ylläpitämisestä, 1 000 000 euroa kuntatalouden tietopalveluun liittyvistä odotettua suuremmista kustannuksista, 1 000 000 euroa korvauspalveluiden valmiustoiminnan perustamisesta, 923 000 euroa julkisen hallinnon automaattista päätöksentekoa koskevan lainsäädännön muutoksista, 745 000 euroa takautuvasti maksettavan sähköhyvityksen toimeenpanokustannuksista ja 320 000 euroa valtion myöntämien korkotukilainojen hallinnoinnin aiheuttamasta lisätyöstä.

Takautuvasti maksettavaan sähköhyvitykseen ja avustuksiin asuntoyhteisöille takautuvasta sähköhyvityksestä sähkökeskuslämmitykseen ja niiden toimeenpanoon on budjetoitu yhteensä 414 875 000 euroa momenteille 28.20.01, 32.01.09, 32.40.49, 35.20.01 ja 35.20.54.

Hallitus on antanut eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen julkisen hallinnon päätöksentekoa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 145/2022 vp).

2023 I lisätalousarvio	9 236 000
2023 talousarvio	36 579 000
2022 IV lisätalousarvio	375 000
2022 II lisätalousarvio	535 000
2022 I lisätalousarvio	4 500 000
2022 talousarvio	37 016 000
2021 tilinpäätös	42 392 000

30. Tilastotoimi, taloudellinen tutkimus ja rekisterihallinto

03. Digi- ja väestötietoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 5 132 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 2 000 000 euroa aiheutuu digitaalisen henkilöllisyyden ratkaisuun liittyvän varmenteen ylläpidosta, 1 216 000 euroa henkilötunnuksen ja identiteetinhallinnan uudistamisen lisäkustannuksista, 1 000 000 euroa luonnollisen henkilön tunnistusvälineen hintatuesta, 350 000 euroa henkilötunnuksen ja identiteetinhallinnan kehittämisestä ja 566 000 euroa julkisen hallinnon automaattista päätöksentekoa koskevan lainsäädännön muutoksista.

Hallitus on antanut eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen julkisen hallinnon päätöksentekoa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 145/2022 vp).

2023 I lisätalousarvio	5 132 000
2023 talousarvio	62 731 000
2022 IV lisätalousarvio	650 000
2022 II lisätalousarvio	5 567 000
2022 talousarvio	58 251 000
2021 tilinpäätös	56 366 000

70. Valtionhallinnon kehittäminen

01. Julkisen hallinnon ICT:n ohjaus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 70 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuviin menoihin vuosittain.

Selvitysosa: Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2023 I lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	13 933 000
2022 II lisätalousarvio	28 815 000
2022 I lisätalousarvio	-1 170 000
2022 talousarvio	14 700 000
2021 tilinpäätös	15 700 000

06. Eräät Pohjois-Atlantin puolustusliitto NATO:n jäsenyydestä aiheutuvat menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 700 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Nato-kustannuksista.

2023 I lisätalousarvio	700 000
2023 talousarvio	15 000 000

20. Tuottavuuden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentilta vähennetään 1 200 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 35.01.01 tuottavuuden parantaminen ympäristölupa- ja valvontamenettelyjen digitalisaatiota kehittämällä -hankkeen toteuttamiseen.

2023 I lisätalousarvio	-1 200 000
2023 talousarvio	1 231 000
2022 IV lisätalousarvio	-650 000
2022 II lisätalousarvio	23 056 000
2022 talousarvio	35 597 000
2021 tilinpäätös	25 931 000

80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle

30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 3 257 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon vähennyksenä 3 948 000 euroa aiheutuen Ahvenanmaan valtuuskunnan 21.12.2022 päätöksestä vuoden 2022 tasoitusmaksun ennakosta ja 28 000 euroa tasoitusmäärän perusteena olevien tuloarvioiden muutoksista sekä lisäyksenä 719 000 euroa valtuuskunnan vahvistamasta vuoden 2021 lopullisesta tasoitusmaksusta.

2023 I lisätalousarvio	-3 257 000
2023 talousarvio	202 494 000
2022 IV lisätalousarvio	-3 471 000
2022 II lisätalousarvio	-752 000
2022 talousarvio	202 470 000
2021 tilinpäätös	194 916 832

34. Ahvenanmaan verotasoitus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 18 451 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 7 200 000 euroa aiheutuu Ahvenanmaan valtuuskunnan 21.12.2022 päätöksestä vuoden 2022 verotasoituksen ennakosta ja 11 251 000 euroa valtuuskunnan vahvistamasta vuoden 2021 lopullisesta verotasoituksesta.

2023 I lisätalousarvio	18 451 000
2023 talousarvio	96 000 000
2022 IV lisätalousarvio	7 300 000
2022 talousarvio	84 800 000
2021 tilinpäätös	79 600 000

89. Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän rahoitus

31. Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen rahoitus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 155 600 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 5 600 000 euroa aiheutuu hallituksen esityksestä eduskunnalle vammaispalvelulain ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 191/2022 vp). Uudistuksen vaikutukset hyvinvointialueiden rahoitukseen on arvioitu siten, että uudistus tulisi voimaan 1.10.2023 alkaen.

Lisäyksestä 150 000 000 euroa aiheutuu hyvinvointialueille osittain etukäteen maksettavasta alueiden vuoden 2023 rahoitusta korjaavasta kertakorvauksesta. Lisäyksellä vahvistetaan hyvinvointialueiden lakisääteisten tehtävien rahoitusta vuoden 2023 aikana ilman, että alueet joutuvat turvautumaan lyhytaikaiseen lainanottoon kunnilta hyvinvointialueille siirtyviä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen kustannuksia koskevien talousarvio- ja tilinpäätöstietojen eroavaisuuksien vuoksi.

Lisäys maksetaan hyvinvointialueille viimeistään toukokuussa 2023. Maksettava kertakorvaus tarkistetaan myöhemmin kuntien vuoden 2022 lopullisten palvelukohtaisten tilinpäätöstietojen mukaiseksi tekemällä hyvinvointialueen rahoitukseen erillinen lisäys tai erillinen vähennys tammi-kuussa 2024.

Hallitus antaa eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain 35 ja 35 a §:n muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE 309/2022 vp) täydentämiseksi.

2023 I lisätalousarvio	155 600 000
2023 talousarvio	20 634 122 000
2022 II lisätalousarvio	979 948 000
2022 talousarvio	880 492 000

33. Valtionavustus hyvinvointialueiden toiminnan vakiinnuttamisen ja kehittämisen kustannuksiin (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 350 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuksen myöntämiseen hyvinvointialueille, Helsingin kaupungille ja HUS-yhtymälle järjestämisvastuun siirtymisestä aiheutuviin tilapäisiin kustannuksiin sekä toiminnan vakiinnuttamiseen ja kehittämiseen.

Selvitysosa: Sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämisvastuu on siirtynyt hyvinvointialueille, Helsingin kaupungille ja HUS-yhtymälle 1.1.2023. Määrärahalla tuetaan näiden toiminnan vakiinnuttamista ja kehittämistä.

Myönnettävään valtionavustukseen sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001).

2023 I lisätalousarvio	350 000 000
------------------------	-------------

92. EU ja kansainväliset järjestöt

03. Rahoitusvakaussuhteen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 38 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu julkisen hallinnon automaattista päätöksentekoa koskevan lainsäädännön muutoksista.

Hallitus on antanut eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen julkisen hallinnon automaattista päätöksentekoa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 145/2022 vp).

Vastaavat tulot on budjetoitu momentille 11.19.11.

2023 I lisätalousarvio	38 000
2023 talousarvio	6 135 000
2022 IV lisätalousarvio	6 871 000
2022 talousarvio	3 388 000
2021 tilinpäätös	3 397 000

69. Maksut Euroopan unionille (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 110 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu EU-jäsenmaksujen tason tarkentumisesta.

2023 I lisätalousarvio	-110 000 000
2023 talousarvio	2 498 000 000
2022 talousarvio	2 605 000 000
2021 tilinpäätös	2 425 400 000

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus ja vapaa sivistystyö

20. Perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 23 500 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää menojen ja avustusten maksamiseen toimenpiteisiin nuorten jengiytymisen ja rikollisuuden ehkäisemiseksi.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 35 228 000 euroa esi- ja perusopetuksen sekä varhaiskasvatuksen koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin.

Selvitysosa: Lisäyksestä 3 500 000 euroa aiheutuu ankkuritoiminnan lisäämisestä jengiytymisen ehkäisemiseksi ja 20 000 000 euroa koulutuksellista tasa-arvoa edistävästä toimenpiteistä.

2023 I lisätalousarvio	23 500 000
2023 talousarvio	25 230 000
2022 II lisätalousarvio	-196 000
2022 talousarvio	172 635 000
2021 tilinpäätös	156 545 000

20. Ammatillinen koulutus ja lukiokoulutus

21. Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 4 600 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää menojen ja avustusten maksamiseen toimenpiteisiin nuorten jengiytymisen ja rikollisuuden ehkäisemiseksi, opetus- ja ohjaushenkilöstön hyvinvointi- ja turvallisuusosaamisen vahvistamiseen sekä kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää ennaltaehkäisevän toimintakulttuurin kehittämiseen oppilaitoksissa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 3 000 000 euroa aiheutuu koulutuksen järjestäjien ankkuritoiminnan vahvistamisesta nuorten jengiytymisen ja rikollisuuden ehkäisemiseksi ja 1 600 000 euroa opetus- ja ohjaushenkilöstön hyvinvointi- ja turvallisuusosaamisen vahvistamisesta sekä kiusaa-

mista, väkivaltaa ja häirintää ennaltaehkäisevän toimintakulttuurin kehittämisestä oppilaitoksissa.

2023 I lisätalousarvio	4 600 000
2023 talousarvio	13 296 000
2022 II lisätalousarvio	-50 000
2022 talousarvio	23 460 000
2021 tilinpäätös	33 806 000

40. Korkeakouluopetus ja tutkimus

20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 270 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 24.01.01 Team Finland Knowledge -verkoston Moskovan erityisasiantuntijan palkkaus- ja muihin menoihin.

2023 I lisätalousarvio	270 000
2023 talousarvio	40 346 000
2022 II lisätalousarvio	5 450 000
2022 talousarvio	29 944 000
2021 tilinpäätös	31 789 000

70. Opintotuki

57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 5 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu tarkentuneista arvioista.

2023 I lisätalousarvio	-5 000 000
2023 talousarvio	35 564 000
2022 talousarvio	35 564 000
2021 tilinpäätös	15 983 597

59. Koulumatkatuki (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 10 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu tarkentuneista arvioista.

2023 I lisätalousarvio	-10 000 000
2023 talousarvio	67 100 000
2022 talousarvio	57 900 000
2021 tilinpäätös	38 516 237

80. Taide ja kulttuuri

30. Valtionavustukset yleisten kirjastojen toimintaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 200 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 25.40.01 yleisille kirjastoille vankien lukupiiritoiminnan sekä lukutaidon kehittämiseen ja kirjallisuuden harrastamiseen tähtäävien toimien järjestämiseen tarkoitettua avustusta.

2023 I lisätalousarvio	200 000
2023 talousarvio	4 000 000
2022 talousarvio	4 894 000
2021 tilinpäätös	5 811 442

50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 3 800 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää avustuksiin yhteisöllisiä taloja omistaville yhteisöille energiakustannusten nousun johdosta ja Suomen Kotiseutuliitto ry:lle avustusten käsittelystä aiheutuviin kustannuksiin sekä ammatillisten museoiden ylläpitäjien tukemiseen museoiden kokoelma- ja näyttelytilojen energiakustannusten nousun johdosta.

Selvitysosa: Lisäyksestä 2 300 000 euroa aiheutuu yhteisöjen avustamisesta seurantaloiden ja muiden yhteisöllisten talojen koonneiden sähkö- ja lämmityskustannusten nousun johdosta ja avustusten käsittelystä aiheutuvista kustannuksista ja 1 500 000 euroa ammatillisten museoiden ylläpitäjien tukemisesta museoiden kokoelma- ja näyttelytilojen energiakustannusten nousun johdosta.

2023 I lisätalousarvio	3 800 000
2023 talousarvio	24 764 000
2022 IV lisätalousarvio	8 331 000
2022 II lisätalousarvio	-10 000
2022 I lisätalousarvio	28 180 000
2022 talousarvio	53 640 000
2021 tilinpäätös	90 008 000

90. Liikuntatoimi

50. Rahapelitoiminnan tuotot urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 5 000 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen päiväkotipihojen liikuntaedellytysten parantamiseen ja luonnonmukaistamiseen.

Selvitysosa: Lisäyksestä 4 000 000 euroa aiheutuu liikuntapaikkarakentamisen määrärahalisäyksestä ja 1 000 000 euroa päiväkotien pihojen liikuntaedellytysten parantamisesta ja luon-

nonmukaistamisesta ja ne katetaan opetus- ja kulttuuriministeriölle palautuneista käyttämättömistä rahapelitoiminnan tuotoista.

2023 I lisätalousarvio	5 000 000
2023 talousarvio	115 404 000
2022 talousarvio	102 145 000
2021 tilinpäätös	102 153 467

91. Nuorisotyö

52. Valtionosuudet kuntien nuorisotoimeen ja eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 5 500 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 2 000 000 euroa aiheutuu nuorisotyön vahvistamisesta nuorten väkivaltaisen käytöksen ja rikosten ehkäisemiseksi sekä oppilaitoksissa tehtävän nuorisotyön toteuttamisesta ja 3 500 000 euroa oppilaitoksissa tehtävän hankemuotoisen nuorisotyön jatkamisesta ja laajentamisesta.

2023 I lisätalousarvio	5 500 000
2023 talousarvio	13 780 000
2022 II lisätalousarvio	7 000 000
2022 talousarvio	5 578 000
2021 tilinpäätös	13 391 000

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Maaseudun kehittäminen

44. Maatalouden ja maaseudun yritystoiminnan toimintaedellytysten turvaaminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 96 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maatalouden ja vesiviljelyn määräaikaisten kustannustukien maksamiseen
- 2) enintään 1 000 000 euroa määrärahan siirtoon Ahvenanmaan maakunnalle.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle lisätalousarviesitykseen liittyvän esityksen laiksi maatalouden ja vesiviljelyn määräaikaisista kustannuksista.

Tukea maksettaisiin lannoitteiden ja sähkön hinnan nousun vaikutusten osittaiseksi kompensoimiseksi ja huoltovarmuuden turvaamiseksi. Tuki olisi Euroopan komission tiedonannon 2022/C 426/01 (Ukraina-kriisipuitteet) mukaista valtiontukea. Kustannustuesta arvioidaan määräytyvän sähkön perusteella 32 milj. euroa ja lannoitteiden perusteella 63 milj. euroa. Määrärahasta 1 000 000 euroa on siirtoa Ahvenanmaan maakunnalle maakunnan omiin vastaaviin toimenpiteisiin.

2023 I lisätalousarvio	96 000 000
2022 II lisätalousarvio	14 730 000

20. Maa- ja elintarviketalous

01. Ruokaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 2 025 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 150 000 euroa aiheutuu harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnasta ja 1 875 000 euroa julkisen hallinnon automaattisesta päätöksenteosta.

Hallitus on antanut eduskunnalle lisätalousarviesitykseen liittyvän esityksen julkisen hallinnon automaattista päätöksentekoa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 145/2022 vp).

2023 I lisätalousarvio	2 025 000
2023 talousarvio	78 958 000
2022 II lisätalousarvio	5 647 000
2022 talousarvio	79 360 000
2021 tilinpäätös	86 204 000

40. Luonnonvaratalous

62. Elinkeinokalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 2 129 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää Euroopan meri- ja kalatalousrahaston (EMKR) 2014—2020 ohjelmakauden varoista osittain rahoitettavien elinkeinokalataloutta ja meripolitiikkaa koskevien toimenpiteiden EU:n rahoitusosuuden maksamiseen Euroopan unionin ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu EMKR:n 2014—2020 ohjelmakauden rahoituksen osalta käyttämättä jääneen määrärahan uudelleenbudjetoinnista, jotta määräraha saadaan käytettyä täysimääräisesti ja hankkeet maksettua sitoumusten mukaisesti. Lisäys on kokonaan EU:n rahoitusosuutta.

2023 I lisätalousarvio	2 129 000
2023 talousarvio	30 414 000
2022 IV lisätalousarvio	—
2022 II lisätalousarvio	7 391 000
2022 talousarvio	23 916 000
2021 tilinpäätös	29 158 000

64. Metsähallitus

2. Peruspääoman muutokset

Luvun perusteluja muutetaan siten, että Metsähallituksen peruspääomaa ehdotetaan alennettavaksi 6,493 milj. eurolla.

Selvitysosa: Vuoden 2023 talousarvion mukaan peruspääomaa voidaan korottaa 0,507 milj. eurolla. Kun Metsähallituksen peruspääomaa alennetaan 7 milj. eurolla siirtämällä noin 30 000 hehtaaria maaomaisuutta peruspääomasta julkisten hallintotehtävien taseeseen, peruspääoma alenee 6,493 milj. eurolla.

Maaomaisuuden siirto liiketoimintakäytöstä suojelukäyttöön heikentää Metsähallituksen vuotuista tulosta noin 0,4 milj. eurolla. Siirron kohteena olevat maa-alueet ovat olleet jo tähänkin saakka joko kokonaan tai osittain erilaisten käyttörajoitusten piirissä.

Alustavasti suojelukäyttöön siirrettävät alueet ovat seuraavat, lopullisen päätöksen siirrettävistä alueista tekee maa- ja metsätalousministeriö eduskunnan antaman valtuutuksen perusteella

	Kunta	Pinta-ala, ha
Lappi		
Matalajärvi	Ylitornio	131
Käyrästunturi	Rovaniemi	271
Tuntsa	Salla	800
Raitiojätkä	Sodankylä	218
Sokka-Voutavaaran-aapa	Sodankylä	814
Savovaara	Inari	1 383
Savuvaara	Inari	2 425
Jäävaara	Inari	9 670
Juovajärvet	Inari	1 412
Nurkkavaara-Taimenvaara	Inari	1 220
Karhujärvi	Inari	1 635
Pohjanmaa-Kainuu		
Kivijärvi	Kuusamo	25
Kylmäluoma	Taivalkoski	4 497
Kaihlasaari	Taivalkoski	21
Tyräjärven saaret	Taivalkoski	8
Kuittariaapa	Pudasjärvi	849
Pikku Varpusuo	Pudasjärvi	126
Iso-Syöte	Pudasjärvi	951
Korppisuo	Pudasjärvi	50
Viima	Pudasjärvi	402
Pahamaailma	Suomussalmi	222
Pitkälehto	Suomussalmi	67
Hanhivaara	Suomussalmi	111
Jänisselkä	Suomussalmi	76
Säröaho	Suomussalmi	332
Eläinjoki	Suomussalmi	160
Paha-Kurtti	Suomussalmi	63
Palosuo	Suomussalmi	44
Tihkusuo	Suomussalmi	65
Kirkaslampi	Utajärvi	23
Tuomilampi	Utajärvi	86
Marjosuo	Utajärvi	66
Temmesjoki	Liminka ja Siikalatva	142
Törmäsensuo	Siikalatva	204
Peurasuo	Pyhäntä	26
Luotakkoneva	Pyhäntä	101
Katajajärvenneva	Halsua	347
Oulujärven saaret	Vaala	517
Kohde		
Rautasuo	Loppi	48,0
Iso-Ristineva / Honkakangas	Kihniö	5,5
Seinäjärvi / Mutkanneva	Virrat	17,0

Alustavasti suojelukäyttöön siirrettävät alueet ovat seuraavat, lopullisen päätöksen siirrettävistä alueista tekee maa- ja metsätalousministeriö eduskunnan antaman valtuutuksen perusteella

	Kunta	Pinta-ala, ha
Lauhavuori / Eenokinneva	Kauhajoki	3,5
Isonneva	Pomarkku	11,0
Pitkämäki	Hämeenlinna	97,0
Pohjoisneva Ylimmäinen Linkkilä	Alajärvi	35,0
Kutulahti	Mikkeli	10,6
Sikainmäki	Kangasniemi	42,1
Kylmälahti opetusmetsä	Kuopio	24,0
Raesärkät	Nurmes	125,0
Pikku-Kuohu	Nurmes	13,2
Ukonkuivuvaara	Nurmes	8,9
Vassunrinne	Ilomantsi	44,6
Rajasuo	Liekka	13,8
Huhtisaaret / Näsijärvi	Ylöjärvi	5,8
Varasniemi / Näsijärvi	Ylöjärvi	16,2

70. Maanmittaus ja asunto-osakkeiden kirjaaminen

01. Maanmittauslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 72 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu julkisen hallinnon automaattisesta päätöksenteosta.

Hallitus on antanut eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen julkisen hallinnon automaattista päätöksentekoa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 145/2022 vp).

2023 I lisätalousarvio	72 000
2023 talousarvio	46 184 000
2022 II lisätalousarvio	732 000
2022 talousarvio	44 578 000
2021 tilinpäätös	45 262 000

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot

01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 2 700 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 2 500 000 euroa on siirtoa momentilta 31.01.02 ministeriön toiminnan ja talouden tasapainottamiseen ja 200 000 euroa aiheutuu kriittisen tieto- ja viestintätekni- nisen infrastruktuurin varautumisen koordinoitavien henkilöresurssitarpeista.

2023 I lisätalousarvio	2 700 000
2023 talousarvio	20 448 000
2022 IV lisätalousarvio	297 000
2022 II lisätalousarvio	289 000
2022 talousarvio	17 328 000
2021 tilinpäätös	19 262 000

02. Liikenne- ja viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 1 015 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 655 000 euroa vaaral- listen aineiden kuljetuksesta annettavan lakiesityksen tuomista uusista tehtävistä, 630 000 euroa NATO-yhteistyöstä aiheutuvista kyberturvallisuustehtävistä ja 200 000 euroa tiedonvälityksen ja uutisjulkaisujen tukemista koskevan valtionavustustehtävän resurssitarpeista sekä vähennyksenä 2 500 000 euroa siirtona momentille 31.01.01.

2023 I lisätalousarvio	-1 015 000
2023 talousarvio	102 894 000
2022 IV lisätalousarvio	-3 158 000
2022 II lisätalousarvio	7 449 000
2022 talousarvio	94 971 000
2021 tilinpäätös	91 505 000

10. Liikenne- ja viestintäverkot

20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 140 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Venäjän vastaisten pakotteiden piirissä olevan junavaunun ammoniakkivuodosta aiheutuneista kustannuksista.

2023 I lisätalousarvio	140 000
2023 talousarvio	1 314 806 000
2022 IV lisätalousarvio	32 728 000
2022 II lisätalousarvio	40 600 000
2022 talousarvio	1 387 239 000
2021 tilinpäätös	1 434 554 000

77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 7 154 000 euroa.

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että Väylävirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia hankkeeseen Vt 4 Kirri—Tikkakoski liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja aiemmin tehdyt sopimukset mukaan lukien enintään 146 600 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että Väylävirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia hankkeeseen Tornion meriväylän geometrian parantaminen ja Vaasan väylän sisäosan leventäminen liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 6 500 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 6 250 000 euroa aiheutuu hankkeesta Tornion meriväylän geometrian parantaminen ja Vaasan väylän sisäosan leventäminen. Lisäyksestä 904 000 euroa aiheutuu momentille 12.31.10 tuloutetuista CEF-tukihankkeiden maksatuksista, joita vastaavasta määrärahasta 504 000 euroa kohdennetaan hankkeelle Kouvola—Kotka/Hamina radan parantaminen ja 400 000 euroa muun kehittämisen hankesuunnitteluun.

Aiemmin päätetyn hankkeen valtuuden tarkistus:

Vt 4 Kirri—Tikkakoski

Hankkeen valtuutta tarkistetaan 3 000 000 eurolla 143 600 000 eurosta 146 600 000 euroon. Valtuuden tarkistaminen aiheutuu indekseihin sidotun rakennusurakan kustannustason merkittävästä noususta vuonna 2022. Valtuuden tarkistamista vastaava lisämääräraha 3 000 000 euroa katetaan toiselta hankkeelta säästyvistä määrärahoista.

Uuden hankkeen perusteluna esitetään:

Tornion meriväylän geometrian parantaminen ja Vaasan meriväylän sisäosan leventäminen

Hankkeella parannetaan ja varmistetaan satamien saavutettavuutta kansainvälisissä merikuljetuksissa ja turvataan häiriöttömät merikuljetukset. Hanke kohdistuu olemassa oleville vesiväyläverkoille ja tehostaa niiden käytettävyyttä parantaen yhteiskuntataloudellista tehokkuutta. Vaasan väylän sisäosan leventäminen tehostaa myös kuljetuksia mahdollistamalla suurempien alus-

ten käytön. Hanke sisältyy Väyläviraston Liikenne 12 -suunnitelman investointiohjelmaan ja sen rahoituskehykseen.

2023 I lisätalousarvio	7 154 000
2023 talousarvio	414 700 000
2022 IV lisätalousarvio	-3 768 000
2022 II lisätalousarvio	-15 556 000
2022 talousarvio	477 500 000
2021 tilinpäätös	451 248 000

78. *Eräät väylähankkeet* (siirtomääräraha 3 v)

Valtuus

Väylävirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia hankkeeseen Suhangon kaivoksen tieyhteyden rakentaminen liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 3 150 000 euroa edellyttäen, että kaivostoiminta on käynnistynyt.

Selvitysosa: Suhangon kaivoksen tieyhteys -hankkeessa rakennetaan noin 10 kilometrin tieyhteys Rovaniemen ja Ranuan väliseltä kantatieltä 78 Suhangon kaivosalueelle. Kaivoksen rakentaminen ja toiminta edellyttävät tieyhteyttä. Hanke on yhteiskuntataloudellisesti kannattava hyöty-kustannussuhteen ollessa 5,4. Hanke on valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman mukainen.

Suhangon kaivostien rakentaminen sisältyy Väyläviraston investointiohjelmaan (kori 1B) ehdollisena yhteisrahoitusratkaisun löytymiselle. Tiehanke toteutettaisiin valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman mukaisella sopimuksellisen yhteisrahoituksen mallilla sekä jälkirahoitusmallilla, jossa kaivosyhtiö rahoittaisi tieyhteyden rakentamisen ensin kokonaan. Valtion osuus maantien osuudesta olisi 50 %, kuitenkin enintään 3,15 milj. euroa, jonka valtio maksaisi takaisin kaivosyhtiölle sillä edellytyksellä, että kaivostoiminta on käynnistynyt. Valtion määrärahatarpeet kohdistuvat arviolta vuosille 2027—2028.

Hankkeelle myönnettiin valtuus vuoden 2022 neljännessä lisätalousarviossa, mutta urakkasopimusta ei allekirjoitettu vuoden 2022 aikana ja eduskunnan myöntämä valtuus raukesi vuoden 2022 lopussa.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2023 I lisätalousarvio	—
2022 IV lisätalousarvio	—
2021 tilinpäätös	7 550 000

20. Liikenteen ja viestinnän palvelut

51. *Avustukset liikenteen ja viestinnän palveluihin* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 7 283 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää Venäjälle asetetuista pakotteista Suomessa rautatiealalla toimiville yrityksille aiheutuneiden kustannusten kattamiseen ja tiedonvälityksen ja uutisjulkaisujen tukemiseen.

Momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma (euroa)

Hankintatuki sähkö- ja kaasukäyttöisille kuorma-autoille	1 000 000
Hankintatuki sähkö- ja kaasukäyttöisille pakettiautoille	1 500 000
Sanomalehtien määräaikainen jakelutuki	15 000 000
Tieliikenteen turvallisuustoiminta	9 100 000
Rautatieliikenteen ammattikoulutus	841 000
Saimaan alueen luotsauksen hintatuki	700 000
Venäjälle asetetuista pakotteista aiheutuneiden kustannusten kattaminen rautatiealalla toimiville yrityksille	283 000
Tiedonvälityksen ja uutisjulkaisujen tuki	7 000 000
Yhteensä	35 424 000

Selvitysosa: Lisäyksestä 283 000 euroa aiheutuu Venäjälle hyökkäyssodan vuoksi asetetuista pakotteista Suomessa toimiville rautatiealan yrityksille seuranneiden kustannusten kattamisesta ja 7 000 000 euroa tiedonvälityksen ja uutisjulkaisujen tukemisesta media-alan muuttuneessa toimintaympäristössä.

Suomessa rautatiealalla toimiville yrityksille on aiheutunut kustannuksia Venäjälle asetettujen pakotteiden seurauksena. VR-Yhtymä Oyj:lle aiheutuneet kustannukset ovat 275 209 euroa ja Fenniarail Oy:lle aiheutuneet kustannukset ovat 7 500 euroa. Pakotteista johtuvia kustannuksia on tullut vaunujen valvonnan järjestämisestä viranomaisen määräämässä paikassa, ylimääräisistä tarkastuskustannuksista, jotka aiheutuivat vaunujen huoltorajojen ylityksistä sekä mm. vaunujen huonon kunnon vuoksi normaalia huomattavasti suuremmista siirtokustannuksista ja muista erityisjärjestelyistä.

Tiedonvälityksen ja uutisjulkaisujen tukemiseen tarkoitettun valtionavustuksen tavoitteena on tukea kattavaa ja demokratian kannalta tärkeää tiedonvälitystä sekä luotettavien uutisjulkaisujen tuottamista. Toimituksellinen tuotantotuki ei ole tarkoitettu pysyväksi avustusmekanismiksi, vaan lähtökohtana on journalistisen työn kehittäminen siten, että tuelle ei enää tietyn ajan jälkeen ole tarvetta. Avustuksen tarkemmista ehdoista ja myöntämisedellytyksistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Määrärahan lisäyksen ja momentin perustelujen täydentämisen johdosta käyttösuunnitelmaan on lisätty kohdat Venäjälle asetetuista pakotteista aiheutuneiden kustannusten kattaminen rautatiealalla toimiville yrityksille ja Tiedonvälityksen ja uutisjulkaisujen tuki.

2023 I lisätalousarvio	7 283 000
2023 talousarvio	28 141 000
2022 IV lisätalousarvio	7 771 000
2022 II lisätalousarvio	15 500 000
2022 talousarvio	20 741 000
2021 tilinpäätös	98 760 000

55. Julkisen henkilöliikenteen palvelujen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 17 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu tuesta maakuntien lentoyhteyksien turvaamiseksi. Hallitus on vuoden 2022 lisätalousarviossa sitoutunut turvaamaan vuonna 2021 käynnistetyn ostoliikenteen mukaiset lentoyhteydet 30.7.2023 saakka. Lisäyksellä on mahdollista jatkaa sopimuskautta 28.4.2024 saakka.

2023 I lisätalousarvio	17 000 000
2023 talousarvio	101 724 000
2022 II lisätalousarvio	48 000 000
2022 I lisätalousarvio	47 000 000
2022 talousarvio	105 724 000
2021 tilinpäätös	167 324 000

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

02. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 200 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että päätösosan kolmas kappale muutetaan seuraavaksi:

Määrärahasta on varattu

1) 1 190 000 euroa jatkuvan oppimisen uudistukseen (RRF pilari3)

2) 70 000 euroa kasvun kiihdyttämisohjelmaan (RRF pilari3)

osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu julkisen hallinnon automaattiseen päätöksentekoon liittyvistä järjestelmämuutoksista.

Hallitus on antanut eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen julkisen hallinnon automaattista päätöksentekoa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 145/2022 vp).

2023 I lisätalousarvio	200 000
2023 talousarvio	209 985 000
2022 IV lisätalousarvio	-243 000
2022 II lisätalousarvio	6 566 000
2022 talousarvio	194 857 000
2021 tilinpäätös	188 670 000

03. Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 4 359 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu TE-palvelu-uudistuksesta.

Hallitus on antanut eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi (HE 207/2022 vp).

2023 I lisätalousarvio	4 359 000
2023 talousarvio	278 769 000
2022 IV lisätalousarvio	3 460 000
2022 II lisätalousarvio	-764 000
2022 talousarvio	267 929 000
2021 tilinpäätös	210 516 000

09. Energiaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 730 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahasta on varattu 650 000 euroa käytettäväksi Energiaviraston tietojärjestelmä- ja käsittelykustannuksiin mikäli virasto joutuu konkurssin takia myöntämään tukia.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu takautuvasti maksettavan sähköhyvityksen toimeenpanokustannuksista.

Takautuvasti maksettavaan sähköhyvitykseen ja avustuksiin asuntoyhteisöille takautuvasta sähköhyvityksestä sähkökeskuslämmitykseen ja niiden toimeenpanoon on budjetoitu yhteensä 414 875 000 euroa momenteille 28.20.01, 32.01.09, 32.40.49, 35.20.01 ja 35.20.54.

2023 I lisätalousarvio	730 000
2023 talousarvio	9 133 000
2022 II lisätalousarvio	73 000
2022 talousarvio	8 586 000
2021 tilinpäätös	8 076 000

10. Digitalisaation kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 4 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu TE-palvelu-uudistuksesta.

Hallitus on antanut eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi (HE 207/2022 vp).

2023 I lisätalousarvio	4 000 000
2023 talousarvio	40 500 000
2022 II lisätalousarvio	5 000 000
2022 talousarvio	32 880 000
2021 tilinpäätös	21 200 000

20. Uudistuminen ja vähähiilisyys

40. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen (arviomääräraha)

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2023 saa tehdä uusia rahoituspäätöksiä enintään 471 961 000 eurolla.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahasta 1 100 000 euroa ja valtuudesta 1 479 000 euroa on varattu teollisuuden vähähiilisen, kiertotalouden ja digitaalisen uudistumisen edistämisen ja teollisen palveluviennin kasvattamisen ohjelmaan (RRF pilari3) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Valtuuden lisäys 1 479 000 euroa aiheutuu teollisuuden vähähiilisen, kiertotalouden ja digitaalisen uudistumisen edistämisen ja teollisen palveluviennin kasvattamisen ohjelmaan (RRF pilari3) vuoden 2022 talousarviossa varatun valtuuden osittaisesta uusimisesta.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2023 I lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	465 488 000
2022 IV lisätalousarvio	-36 550 000
2022 II lisätalousarvio	-20 650 000
2022 talousarvio	475 550 000
2021 tilinpäätös	458 077 628

48. Uusiutuvan energian tuotantotuki (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 45 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu sähkön markkinahinnan muutoksesta.

2023 I lisätalousarvio	-45 000 000
2023 talousarvio	135 406 000
2022 II lisätalousarvio	-174 211 000
2022 talousarvio	309 611 000
2021 tilinpäätös	201 023 765

30. Työllisyys ja yrittäjyys

33. Turveyrittäjien avustaminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 10 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu avustusten tarkentuneista arvioista.

2023 I lisätalousarvio	-10 000 000
2023 talousarvio	30 585 000
2022 II lisätalousarvio	—
2021 tilinpäätös	30 585 000

40. Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa ja valtuutta saa käyttää myös alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta annetun lain (757/2021) mukaisesti:

8) alueiden kehittämistä, kestävää kasvua ja elinvoimaa edistäviin hankkeisiin sekä niihin sisältyviin investointeihin

9) kuntien ja kuntayhtymien toteuttamiin yritysten toimintaedellytyksiä tukeviin perusrakenteen investointihankkeisiin

10) useampaa kuin yhtä aluetta koskeviin tai valtakunnallisesti tärkeisiin alueiden kehittämistä koskeviin kehittämishankkeisiin sekä sopimusperusteiseen yhteistyöhön.

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että momentin valtuuskohta muutetaan seuraavaksi:

Vuonna 2023 saa tehdä sopimuksia ja antaa sitoumuksia siten, että niistä saa aiheutua valtiolle vuonna 2023 ja sen jälkeen menoja yhteensä enintään 28 606 000 eurolla.

Valtuudesta 16 106 000 euroa on varattu käytettäväksi ensi sijassa ulkorajamaakunnissa alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta annetun lain (757/2021) mukaisesti.

Valtuudesta 12 500 000 euroa on varattu Kutilan kanavan rakentamiseen.

Selvitysosa: Valtuuden lisäys 16 106 000 eurolla aiheutuu Interreg-ulkorajaohjelmien valtion rahoitusosuuden siirrosta momentilta 32.30.64 käytettäväksi kansallisena alueiden kehittämisen rahoituksena.

Valtuuden lisäyksestä arvioidaan aiheutuvan valtiolle menoja 1 610 000 euroa vuonna 2024, 4 832 000 euroa vuonna 2025, 4 832 000 euroa vuonna 2026 ja 4 832 000 euroa vuonna 2027.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2023 I lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	8 700 000
2022 talousarvio	38 420 000
2021 tilinpäätös	52 100 000

51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 7 137 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että kohdissa 2), 3) ja 4) määriteltyjä enimmäismääriä sovelletaan palkkatukeen tai valtion virastolle tai laitokselle osoitettuun määrärahaan, joka on myönnetty tai osoitettu ennen 1.7.2023.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 11 luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitetun työllistämisvelvoitteen ajalta maksettavan palkkatuen maksamiseen, jos palkkatuki on myönnetty ennen 1.7.2023.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon vähennyksenä 5 000 000 euroa 100 prosentin palkkatukeen ehdotettuihin muutoksiin ja 2 700 000 euroa siirtona momentille 32.30.55 sekä lisäyksenä 563 000 euroa 55 vuotta täyttäneiden työllistämistukeen.

Hallitus on antanut eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi sekä laiksi sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisesta (HE 175/2022 vp).

2023 I lisätalousarvio	-7 137 000
2023 talousarvio	220 912 000
2022 IV lisätalousarvio	-1 591 000
2022 II lisätalousarvio	-1 700 000
2022 talousarvio	284 526 000
2021 tilinpäätös	283 571 000

55. Toimet työurien pidentämiseksi (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 9 125 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 7 a luvussa tarkoitetun tuen maksamiseen sekä lain 11 luvun 1 §:ssä tarkoitetun tuen maksamiseen.

Selvitysosa: Lisäyksestä 2 700 000 euroa aiheutuu siirrosta momentilta 32.30.51, 3 425 000 euroa siirrosta momentilta 33.20.50 ja 3 000 000 euroa siirrosta momentilta 33.20.52 työllistämisvelvoitteen ajalta kunnalle maksettavan tukeen sekä 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuen maksamiseen.

Hallitus on antanut eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi sekä laiksi sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisesta (HE 175/2022 vp).

2023 I lisätalousarvio	9 125 000
2023 talousarvio	22 000 000

64. EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin (arviomääräraha)

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2023 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä 516 840 000 eurolla.

Selvitysosa: Valtuuden vähennys 15 106 000 euroa aiheutuu Interreg-ulkorajaohjelmien valtion rahoitusosuuden siirrosta momentille 32.30.40 käytettäväksi kansallisena alueiden kehittämisen rahoituksena ensi sijassa ulkorajamaakunnissa. Lisäksi vuoden 2022 käyttämättä jääneestä valtuudesta siirretään 1 000 000 euroa momentille 32.30.40.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2023 I lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	613 316 000
2022 II lisätalousarvio	—
2022 talousarvio	394 233 000
2021 tilinpäätös	296 202 079

40. Yritysten erityisrahoitus

48. *Korko- ja muu tuki julkisesti tuetuille vienti- ja alusluotoille* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 36 200 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu korkotason muutoksista.

2023 I lisätalousarvio	36 200 000
2023 talousarvio	42 400 000
2022 talousarvio	90 700 000
2021 tilinpäätös	79 232 466

49. *Takautuvasti maksettava sähköhyvitys* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 388 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää takautuvasti maksettavasta sähköhyvityksestä annetun lain mukaisten kustannusten maksamiseen.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi takautuvasti maksettavasta sähköhyvityksestä.

Hallitus on valmistellut energiamarkkinoiden poikkeuksellisen tilanteen johdosta ja sen seurauksena sähköenergian kohonneen hinnan vuoksi esityksen takautuvasti maksettavasta sähköhyvityksestä.

Takautuvasti maksettava sähköhyvitys maksettaisiin käyttöpaikkakohtaisesti, pohjautuen marras- ja joulukuun 2022 sähkönkulutukseen ja ottamalla huomioon marras—tammikuun asiakas-kohtainen sähköenergian hinta. Tukea maksettaisiin laissa tarkemmin määritelty tietty osuus omavastuun ylittävältä osalta, kuukausikohtaiseen enimmäismäärään saakka laskennallisesti marras—helmikuun ajalta. Tuki kohdistuisi niihin sähkösopimuksiin, joiden sähköenergianhinta on ylittänyt tietyn laissa tarkemmin määritellyn hinnan (snt/kWh). Tuki maksettaisiin kuluttajille sähkön vähittäismyyntiyhtiön tekemänä hyvityksenä sähköenergiälaskulla ja se kohdistuisi pääasiassa kuluttaja-asiakkaisiin.

Takautuvasti maksettavaan sähköhyvitykseen ja avustuksiin asuntoyhteisöille takautuvasta sähköhyvityksestä sähkökeskuslämmitykseen ja niiden toimeenpanoon on budjetoitu yhteensä 414 875 000 euroa momenteille 28.20.01, 32.01.09, 32.40.49, 35.20.01 ja 35.20.54.

2023 I lisätalousarvio

388 000 000

50. Kotoutuminen ja kansainvälinen osaaminen

30. Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 15 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu tarkentuneista arvioista.

2023 I lisätalousarvio

-15 000 000

2023 talousarvio

287 012 000

2022 talousarvio

156 688 000

2021 tilinpäätös

146 975 083

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

04. Valtion mielisairaaloiden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää potilaille maksettaviin korvauksiin kuntouttavaan työterapiatoimintaan osallistumisesta.

Selvitysosa: Momentin perustelujen täydennys aiheutuu siitä, että ahkeruusrahan maksaminen on olennainen osa potilaiden kuntoutusprosessia.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2023 I lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	966 000
2022 talousarvio	978 000
2021 tilinpäätös	437 814

25. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen tiedonhallinta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 410 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu tiedonhallintasäädösten kokonaisuudistuksen toteuttamisesta.

Hallitus on antanut eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä sekä siihen liittyviksi laeiksi (HE 246/2022 vp).

2023 I lisätalousarvio	410 000
2023 talousarvio	39 800 000
2022 IV lisätalousarvio	400 000
2022 II lisätalousarvio	5 000 000
2022 talousarvio	41 472 000
2021 tilinpäätös	40 180 000

20. Työttömyysturva

50. Valtionosuus työttömyysetuuksien ansioturvasta ja vuorottelukorvauksesta (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 3 425 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys johtuu velvoitetyöllistettyjen palkkatuen siirrosta momentille 32.30.55.

Hallitus on antanut eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi sekä laiksi sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisesta (HE 175/2022 vp).

2023 I lisätalousarvio	-3 425 000
2023 talousarvio	919 960 000
2022 IV lisätalousarvio	-130 000 000
2022 II lisätalousarvio	14 100 000
2022 I lisätalousarvio	5 000 000
2022 talousarvio	1 085 034 000
2021 tilinpäätös	965 045 577

52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 3 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys johtuu velvoitetyöllistettyjen palkkatuen siirrosta momentille 32.30.55.

Hallitus on antanut eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi sekä laiksi sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisesta (HE 175/2022 vp).

2023 I lisätalousarvio	-3 000 000
2023 talousarvio	1 451 900 000
2022 IV lisätalousarvio	-150 000 000
2022 II lisätalousarvio	22 700 000
2022 I lisätalousarvio	25 000 000
2022 talousarvio	1 465 679 000
2021 tilinpäätös	1 557 078 502

30. Sairausvakuutus

50. Korvaukset rajat ylittävstä terveydenhuollosta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää rajat ylittävstä terveydenhuollosta annetun lain (1201/2013) 9 §:n nojalla henkilölle maksettaviin korvauksiin.

Selvitysosa: Rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetun lain nojalla henkilölle voidaan maksaa korvausta, kun hän on saanut terveydenhuollon palveluita toisessa EU- tai ETA-valtiossa, Sveitsissä tai Iso-Britanniassa ja hän on maksanut kaikki palvelusta aiheutuneet kustannukset.

Korvaukset haetaan Kansaneläkelaitokselta.

Hallitus on antanut eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetun lain muuttamisesta (HE 138/2022 vp).

2023 I lisätalousarvio

10 000 000

60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 3 000 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että Kansaneläkelaitos saa käyttää Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaiseen harkinnanvaraiseen yksilökohtaiseen kuntoutukseen enintään 61 700 000 euroa ja saman lain mukaisen yksilökohtaisen kuntoutuksen kehittämishankkeisiin, sairauksien ehkäisemiseen sekä kuntoutusta, sairauksien ehkäisyä ja sairausvakuutusta koskeviin tutkimus- ja kehittämishankkeisiin enintään 6 900 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu harkinnanvaraisen kuntoutuksen kustannusten kasvusta, erityisesti lasten kuntoutuksessa.

2023 I lisätalousarvio

3 000 000

2023 talousarvio

2 292 700 000

2022 II lisätalousarvio

6 700 000

2022 I lisätalousarvio

1 000 000

2022 talousarvio

2 168 750 000

2021 tilinpäätös

2 127 844 343

60. Sosiaali- ja terveydenhuollon tukeminen

38. Valtionavustus julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon covid-19-kustannuksiin (siirtomääräraha 2 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että vuodelta 2022 siirtynyttä määrärahaa saa käyttää rajanylityspaikkojen covid-19 terveysturvallisuuden vahvistamisesta aiheutuviin erillistehtävän kustannuksiin valtionavustuksina Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle.

Selvitysosa: Perustelujen täydennys aiheutuu tarpeesta maksaa valtionavustuksia Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle. Muutoksella mahdollistetaan rajanylityspaikkojen terveysturvallisuuden vahvistaminen.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2023 I lisätalousarvio	—
2022 IV lisätalousarvio	110 000 000
2022 II lisätalousarvio	—
2022 I lisätalousarvio	—
2021 tilinpäätös	1 615 000 000

39. Palvelurakenteen kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että vuodelta 2022 siirtynyttä määrärahaa saa käyttää 5 000 000 euroa Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiölle myönnettäviin valtionavustuksiin.

Selvitysosa: Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2023 I lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	9 500 000
2022 IV lisätalousarvio	-9 500 000
2022 II lisätalousarvio	-45 000 000
2022 I lisätalousarvio	-15 000 000
2022 talousarvio	132 420 000
2021 tilinpäätös	184 800 000

Pääluokka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ympäristöhallinnon toimintamenot

01. Ympäristöministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 620 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 1 200 000 euroa aiheutuu Valvonnan ja kuormituksen tietojärjestelmän (YLVA) ja vesi- ja ympäristölupien palvelukokonaisuuden (eLUPA) jatkokehittämisestä siirtona momentilta 28.70.20, 300 000 euroa purkumateriaali- ja rakennusjätetietojärjestelmästä ja 120 000 euroa kunnille ja maakuntien liitoille momentilta 35.20.35 myönnettävän digitalisointituen hallinnoinnista.

Hallitus on antanut eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvät esitykset rakentamislaki (HE 139/2022 vp) ja rakennetun ympäristön tietojärjestelmää koskevaksi laiksi (HE 140/2022 vp).

Valvonnan ja kuormituksen sekä vesi- ja ympäristölupien palvelukokonaisuuden kehittäminen ei aiheuta lisärahoitustarpeita tuottavuusrahoituksen päättymisen jälkeen.

2023 I lisätalousarvio	1 620 000
2023 talousarvio	31 376 000
2022 II lisätalousarvio	223 000
2022 talousarvio	33 857 000
2021 tilinpäätös	33 202 000

04. Suomen ympäristökeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 119 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu rakentamislakiin liittyvän päästötietokannan ylläpitorahoituksesta.

Hallitus on antanut eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen rakentamislaki (HE 139/2022 vp).

2023 I lisätalousarvio	119 000
2023 talousarvio	25 896 000
2022 IV lisätalousarvio	200 000
2022 II lisätalousarvio	199 000
2022 talousarvio	24 461 000
2021 tilinpäätös	24 177 000

10. Ympäristön- ja luonnonsuojelu

52. Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 2 200 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 1 600 000 euroa aiheutuu Pallastunturin luontokeskuksen uudisrakentamisesta ja 600 000 euroa hallinnansiirrosta Metsähallituksen Metsätalous Oy:ltä Luontopalveluiden hallintaan siirrettävien kohteiden kiinteistönmuodostamistoimista.

2023 I lisätalousarvio	2 200 000
2023 talousarvio	50 737 000
2022 II lisätalousarvio	1 314 000
2022 talousarvio	56 754 000
2021 tilinpäätös	70 942 000

20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen

01. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 400 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys perustuu asuinyhteisöjen sähkölämmitystuen käsittely- ja tietojärjestelmäresursseihin.

Takautuvasti maksettavaan sähköhyvitykseen ja avustuksiin asuntoyhteisöille takautuvasta sähköhyvityksestä sähkökeskuslämmitykseen ja niiden toimeenpanoon on budjetoitu yhteensä 414 875 000 euroa momenteille 28.20.01, 32.01.09, 32.40.49, 35.20.01 ja 35.20.54.

2023 I lisätalousarvio	1 400 000
2023 talousarvio	7 501 000
2022 IV lisätalousarvio	—
2022 II lisätalousarvio	194 000
2022 talousarvio	6 792 000
2021 tilinpäätös	6 563 000

35. Avustukset alueiden käytön ja rakentamisen digitalisaatioon (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 880 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuslain (688/2001) nojalla kunnille ja maakuntien liitoille rakennetun ympäristön tietojärjestelmälain, rakentamislain ja alueidenkäyttölain uusien digiveloitteiden aiheuttamien muutosten kustannuksiin. Avustuksella varmistetaan kuntien ja maakuntien liittojen hallittu siirtyminen siirtymäaikaisten puitteissa yllä mainittujen lakien uusien digiveloitteiden mukaiseen viranomaistyön toteuttamiseen.

Avustusta voidaan myöntää lainsäädännön muutoksesta aiheutuviin seuraaviin toimenpiteisiin:

1) järjestelmämuutokset ja -hankinnat, tietojen tietomallimuutokset sekä nykyisten ja uusien tietojen tuottaminen rakennetun ympäristön tietojärjestelmään

2) henkilöstön koulutus ja osaamisen lisääminen

3) kunnan tai maakunnan liiton henkilöstöresurssit.

Avustuksen myöntöperusteena ovat yhteentoimivuus ja digiturva, joiden tulee ilmetä hakijoiden laatimasta toteuttamissuunnitelmasta. Ympäristöministeriö hyväksyy toteuttamissuunnitelmat. Toteuttamissuunnitelmasta on käytävä ilmi kustannustaso, joka on ollut ennen lakien antamista sekä kustannustaso, johon lain vaikutukset kohdistuvat. Kustannusarvio on eriteltävä yksilöidysti toimenpiteittäin. Avustusta ei myönnetä kunnan tai maakunnan liiton tavanomaisiin järjestelmän ylläpito- tai kehityskuluihin. Avustuksella korvataan toteutuneet hyväksyttävät kustannukset. Avustusta ei voida myöntää, jos avustuksen hakijalle on myönnetty muuta avustusta samoihin kustannuksiin.

Selvitysosa: Määräraha aiheutuu tarpeesta korvata siirtymäajan kunnille ja maakuntien liitoille uudessa lainsäädännössä edellytetyt tiedonhallinnan muutokustannukset. Tiedonhallinnan muutokset liittyvät vaatimuksiin yhteentoimivista tiedon rakenteista, tietojärjestelmämuutoksista, tiedon toimitusvelvoitteista, digitaalisesta turvallisuudesta, koulutustarpeista, ja toimintatapamuutoksista. Ensimmäisenä avustusta myönnetään kunnille ja maakuntien liitoille, jotka osallistuvat rakennetun ympäristön tietojärjestelmän kumppanitestaukseen yhdessä tietojärjestelmätoimittajansa kanssa. Osana toteuttamissuunnitelmaa kumppanitestauksella luodaan malli hallitusta ja kustannustietoisesta siirtymästä rakennetun ympäristön tietojärjestelmän käyttöönottoon. Yhtenäisellä mallilla pyritään sujuvoittamaan siirtymää ja vähentämään tietojärjestelmätoimittajien monistuvia kustannuksia kunnille.

Hallitus on antanut eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvät esitykset rakentamislainsäädännön (HE 139/2022 vp) ja rakennetun ympäristön tietojärjestelmää koskeviksi laiksi (HE 140/2022 vp).

Avustuksen myöntää ympäristöministeriö.

2023 I lisätalousarvio

2 880 000

37. Avustukset vihreää siirtymää tukevan rakentamisen toteuttamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen.

Selvitysosa: Perustelujen täydennys aiheutuu tarpeesta käyttää määrärahaa myös avustusten käsittelyn henkilöstömenoihin.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2023 I lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	2 500 000
2022 IV lisätalousarvio	—
2022 II lisätalousarvio	1 250 000
2022 talousarvio	750 000
2021 tilinpäätös	250 000

54. Avustukset asuntoyhteisöille takautuvasta hyvityksestä sähkökeskuslämmitykseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 24 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuslain (688/2001) nojalla asuntoyhteisöjen omistaman sähkökeskuslämmitteisen asuinrakennuksen sähkön hinnan nousun johdosta kohonneisiin lämmityskustannuksiin siten, kuin annettavalla valtioneuvoston asetuksella säädetään. Avustusta voidaan myöntää valtioneuvoston asetuksessa säädettävien edellytyksin asuinrakennuksen omistavalle yhteisölle sekä valtion tuella rahoitettuja vuokra-asuntoja tai asumisoikeusasuntoja omistaville yhteisöille.

Selvitysosa: Avustuksella pyritään varmistamaan, että sähkökeskuslämmitteisissä taloyhtiöissä asuvat, joissa sähkölaskun maksaa taloyhtiö, saavat samansuuntaisen subvention kohonneisiin sähkökuluihin kuin sähkölämmitteisissä taloyhtiöissä asuvat saavat kuluttaja-asiakkaille suunnatun tuen kautta.

Takautuvasti maksettavaan sähköhyvitykseen ja avustuksiin asuntoyhteisöille takautuvasta sähköhyvityksestä sähkökeskuslämmitykseen ja niiden toimeenpanoon on budjetoitu yhteensä 414 875 000 euroa momenteille 28.20.01, 32.01.09, 32.40.49, 35.20.01 ja 35.20.54.

2023 I lisätalousarvio	24 000 000
------------------------	------------

56. Avustukset asuinrakennusten öljy- ja kaasulämmityksestä luopumiseksi (siirtomääräraha 3 v)

Momentilta vähennetään 5 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu tarkentuneista arvioista avustusten myöntämisaikatauluihin.

2023 I lisätalousarvio	-5 000 000
2023 talousarvio	45 600 000
2022 II lisätalousarvio	40 000 000
2022 talousarvio	28 900 000
2021 tilinpäätös	34 440 000

Pääluokka 36

VALTIONVELAN KOROT

01. Valtionvelan korko

90. *Valtionvelan korko* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 1 073 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu korkomenoarvion tarkistamisesta toteutuneiden korkomenojen, toteutuneen lainanoton sekä toteutuneen korkotasokehityksen mukaisesti, minkä taustalla on euroalueen korkotasojen nousu. Korkomenojen arvioinnissa on laskentaoletuksena käytetty laskentahetken korkoennustetta, 2,9 prosentin lyhyttä korkoa kolmen kuukauden korkojaksoille ja 2,9 prosentin pitkää korkoa kymmenen vuoden korkojaksoille.

2023 I lisätalousarvio	1 073 000 000
2023 talousarvio	1 513 000 000
2022 IV lisätalousarvio	109 000 000
2022 II lisätalousarvio	167 000 000
2022 talousarvio	507 000 000
2021 tilinpäätös	775 824 349